

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ 2016.

ANNUAL REPORT 2016

© Transparency International u Bosni i
Hercegovini

BANJA LUKA

Gajeva 2
78000 Banja Luka

SARAJEVO

Mula Mustafe Bašeskije 9/1
71000 Sarajevo
www.ti-bih.org

© Transparency International u Bosni i
Hercegovini

BANJA LUKA

Gajeva 2
78000 Banja Luka

SARAJEVO

Mula Mustafe Bašeskije 9/1
71000 Sarajevo
www.ti-bih.org

Transparency International u Bosni i Hercegovini (TI BiH) osnovan je 2001. godine, kao ogranak globalnog pokreta posvećenog borbi protiv korupcije. U posljednjih 16 godina TI BiH ukazuje na korupciju, kroz israživanja i djelovanje po pojedinačnim slučajevima, i nastoji uticati na kreiranje i provođenje reformi koje će sistemski smanjiti nivo korupcije i povećati transparentnost i odgovornost institucija u BiH, te mobilizovati građane da prijavljuju korupciju i traže odgovornost vlasti i institucija.

Transparency International in Bosnia and Herzegovina (TI BiH) was established in 2001 as a national chapter of the global movement devoted to combating corruption. For 16 years TI BiH has been raising awareness about corruption by carrying out surveys and studies and engaging in the resolution of individual cases, pushing for the introduction and implementation of systemic reforms to reduce the level of corruption and enhance transparency and accountability of institutions in BiH, and mobilising citizens to report corruption and demand accountability from public officials and institutions.

Vizija TI BiH:

Društvo koje počiva na pravičnosti, transparentnosti i odgovornosti, sposobno da spriječi i kazni korupciju.

Misija TI BiH:

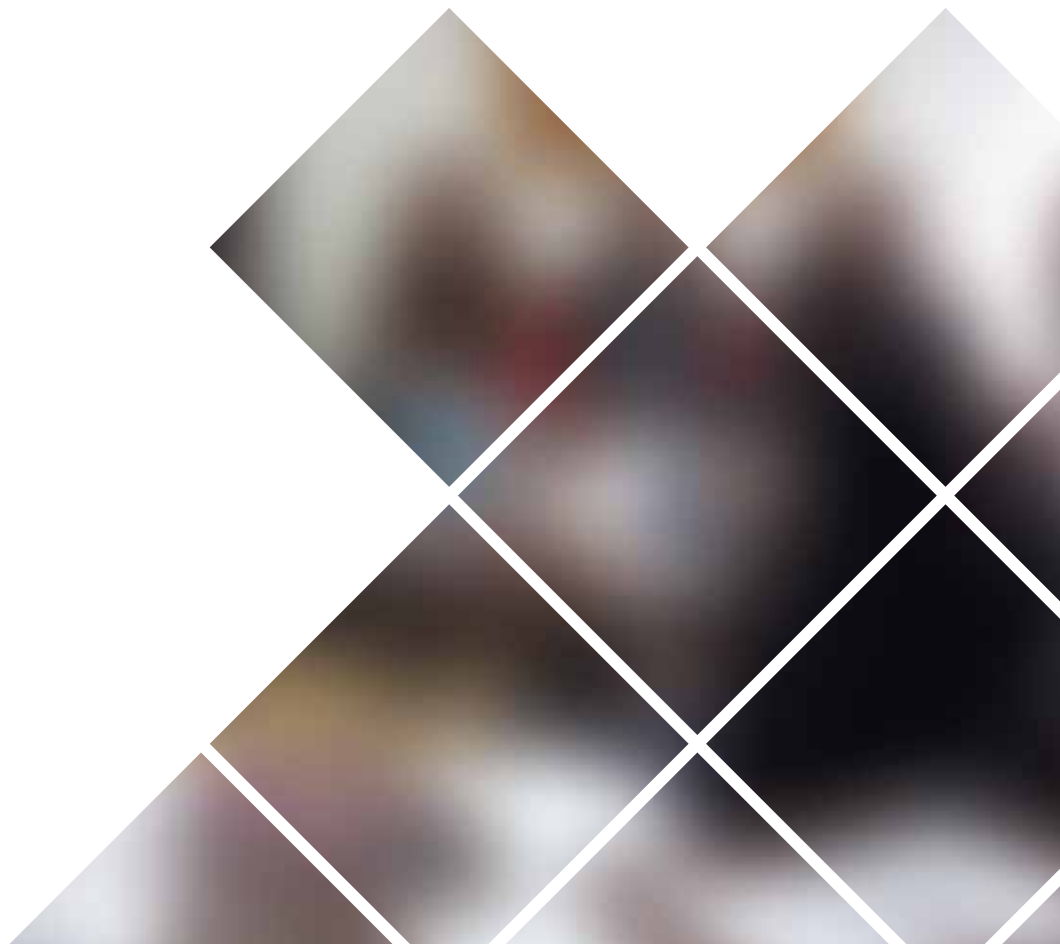
Mi smo organizacija koja se bori za sistemske promjene u društvu i artikuliše zahtjeve građana za odgovornom, transparentnom i efikasnom vladavinom. To postizemo u partnerstvu sa javnim, privatnim i civilnim sektorom.

Vision of TI BiH:

A society based on equity, transparency and accountability, capable of preventing and punishing corruption.

Mission of TI BiH:

We are an organisation that fights for systemic changes in society and articulates citizens' demands for accountable, transparent and efficient governance. We achieve this in partnership with public, private and civil sectors.

Uvodna riječ

Srđan Blagovčanin

predsjedavajući Odbora direktora TI BiH

Srđan Blagovčanin

Chairman of the Board of Directors of TI BiH

Izveštaj koji slijedi svjedoči o doprinosu koji organizacija civilnog društva, koja okuplja posvećene aktiviste, s profesionalnim i odgovornim odnosom prema vlastitoj misiji, i koja standardde i principe za koje se zalaže prvo primjenjuje na vlastitom primjeru, može da da društvu u kojem djeluje. Sa jasnom misijom, da doprinese sprečavanju korupcije, kao jednog od najvećih društvenih problema u zemlji, bez čijeg rješavanja, niti jedan drugi društveni problem ne može biti adekvatno riješen, članstvo, uposlenici i rukovodstvo Transparency International Bosne i Hercegovine i u 2016. imali su najteže protivnike u široko rasprostranjenom cinizmu, apatiji, nepovjerenju građana da je moguće išta promijeniti i odsustvu nade da je moguće dobiti posao, ljekarsku uslugu, diplomu ili tender bez korupcije. Redovi pred stranim ambasadama i kolone razočaranih građana koji napuštaju ovu zemlju o tome najbolje govore.

Centar za pružanje pravne pomoći je i ove godine nastojao vratiti nadu svim građanima koji su nas kontaktirali, pružajući pravnu pomoć i pokazajući da ipak postoji neko ko će im biti oslonac i podrška i koga nije strah da pita, traži i prozove imenom i prezimenom one koji su se ogriješili o zakon. Tokom 2016. obratilo nam se više od 1000 građana, a djelovali smo u preko 200 slučajeva identifikovanih nepravilnosti.

Svjesni da se samo informisan i edukovan građanin može suprotstaviti korupciji, organizovali smo obuke, treninge, seminare i edukacije za mlade liderice i lidere, službenice i službenike, aktivistkinje i aktiviste, koji će zajedno sa nama nastaviti da se bore i ne odustaju od borbe.

Duboko uvjereni da do promjena može doći samo ukoliko postoje artikulisani zahtjevi za njima, prikupljali smo i analizirali podatke o korupciji, sukobu interesa, javnoj dostupnosti informacija, javnim nabavkama, odgovornosti javnih zvaničnika, a sve kako bismo dali što bolje i kvalitetnije preporuke za unapređenje stanja i rješavanje problema.

Kako bi preporuke do kojih smo došli bile stavljene na dnevni red, okupljali smo organizacije civilnog društva i pravili koalicije, pokretali inicijative za izmjene i/ili donošenje novih zakona, podzakonskih akata, strategija i politika, saradujući sa javnim institucijama, političkim strankama, međunarodnim organizacijama i institucijama.

Stanje u zemlji nam govori da ni u narednom periodu nećemo imati ništa lakši zadatak. Za nas to znači obavezu da kao organizacija moramo biti još jači i organizovaniji, kako bismo mogli pomoći svim onima kojim je pomoć potrebna, kako bismo mogli biti još glasnjiji u zahtjevima za promjenama i zahtjevima da ne ostanu nekažnjeni oni koji Bosnu i Hercegovinu drže zarobljenom godinama.

Foreword

The following report testifies to the contribution that a CSO which brings together dedicated activists with professional and responsible attitude towards their own mission, and which itself is the first to apply the standards and principles it stands for, can make to the society in which it operates. With a clear mission to contribute to the prevention of corruption as one of the biggest social problems in the country, without whose solution no other social issue can be properly tackled, the members, staff and management of Transparency International in Bosnia and Herzegovina in 2016 found their toughest opponents in the widespread cynicism, doom and gloom, and defeatism as well as lack of hope that it is possible to get a job, medical care, diploma or win a competitive tender without having to resort to corruption. This is evidenced by long queues of people outside foreign embassies and columns of disappointed citizens who are leaving this country.

This year, too, the Advocacy and Legal Advice Centre (ALAC) tried to restore hope to all those who have contacted us by providing legal advice and demonstrating that there is still someone to be their mainstay and support, someone who is not afraid to ask, demand and call by name those who have violated the law. In 2016 we were contacted by more than 1,000 people, and we took action in over 200 cases of identified irregularities.

Aware that only an informed and knowledgeable citizen can square up to corruption, we organised training workshops, events and seminars targeting young leaders, civil servants and activists, who will continue to fight with us and never give up the fight.

Deeply convinced that a change is possible only if there is an articulated demand for it, we have collected and analysed data on corruption, conflict of interest, freedom of information, public procurement and accountability of public officials, all with a view to coming up with better recommendations for improvements and solutions to problems.

In order to ensure that these recommendations are put on the agenda, we have gathered CSOs and forged coalitions, launched initiatives for amendments to and/or the adoption of new laws, regulations, strategies and policies, working with public institutions, political parties, international organisations and institutions.

The situation in the country tells us that the task ahead of us will not be any easier in the coming period. For us this means an obligation to be even stronger and more organised, so that we can help all those in need, so that we can be more vocal in our demands for changes and demands to ensure that those who keep Bosnia and Herzegovina imprisoned for years should not remain unpunished.

Transparentnost i pristup informacijama

TI BiH je u 2016. godini podnio 58 tužbi zbog kršenja Zakona o slobodi pristupa informacijama (ZOSPI), od čega je 47 tužbi upućeno kao rezultat istraživanja o stanju transparentnosti u radu javnih preduzeća.

TI BiH je i dalje leaderska organizacija u oblasti transparentnosti i slobode pristupa informacijama, a i u prethodnom periodu TI BiH je nastavio insistirati na jačanju zakonskog okvira koji će omogućiti veću transparentnost institucija, kao i na primjeni zakona o slobodi pristupa informacijama.

U protekloj godini urađeno je opsežno istraživanje o transparentnosti javnih preduzeća i nastavilo se sa praksom prikupljanja informacija o radu institucija koje se zatim koriste u pojedinačnim predmetima ili drugim istraživanjima.

TI BiH je u 2016. godini podnio 58 tužbi zbog kršenja Zakona o slobodi pristupa informacijama (ZOSPI), od čega je 47 tužbi upućeno kao rezultat istraživanja o stanju transparentnosti u radu javnih preduzeća.

Naime, TI BiH je provodio Istraživanje primjene ZOSPI u radu javnih preduzeća, kojim je obuhvaćeno 371 javno preduzeće u BiH, i to 190 preduzeća u Republici Srpskoj i 181 preduzeće u Federaciji BiH, a od kojih su tražene kopije ugovora o javnim nabavkama zaključenih u 2015, kopije pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i spisak svih zaposlenih koji su u radnom odnosu. Rezultati istraživanja pokazuju:

- Samo 39.4% od ukupnog broja obuhvaćenih preduzeća u RS, te 27.6% u FBiH, svoj odgovor je dostavilo TI BiH-u u zakonom predviđenom roku. Ukupno 246 javnih preduzeća, odnosno 66.3% od ukupnog broja istraživanjem obuhvaćenih preduzeća, svoj odgovor nije prosljedilo u zakonom predviđenom roku od 15 dana.
- U 36.6% zahtjeva procedura je trajala duže od mjesec dana, ne računajući procedure po izjavljenim pravnim lijekovima, dok zakon propisuje da se rok od 15 dana može produžiti samo u određenim situacijama.
- Broj izjavljenih urgencija (237) i žalbi zbog "ćutanje uprave" (136), kao i podatak da se 53 preduzeća opredijelilo da uopšte ne postupi po zahtjevu, ukazuje na zabrinjavajuću netransapretnost u radu javnih preduzeća.

TI BiH je tokom 2016. dobio 13 upravnih sporova protiv javnih institucija zbog pogrešne primjene Zakona o slobodi pristupa informacijama i nedostavljanja traženih informacija, što uključuje sljedeće instucije:

1. BH Telekom
2. Ministarstvo prosvjete i kulture RS
3. Žalbeno vijeće pri Vijeću ministara BiH
4. Agencija za bankarstvo (Predmet: Bobar banka)
5. Agencija za bankarstvo (Predmet: Bobar banka)
6. Ministarstvo uprave i lokalne samouprave RS
7. Agencija za bankarstvo (Predmet: Banka srpske)

Transparency and access to information

In 2016 TI BiH filed 58 lawsuits for violations of the Freedom of Information Act (FOIA), of which 47 were brought as a result of the survey into the state of transparency in public enterprises.

TI BiH remains the leading organisation in the field of transparency and freedom of access to information. Throughout the reporting period TI BiH has continued to insist on the strengthening of the legal framework that will allow for greater transparency of institutions as well as the implementation of the Freedom of Information Act.

In the last year TI BiH carried out an extensive survey into the transparency of public enterprises and continued collecting information about public institutions for the purposes of handling individual cases or other research.

In 2016 TI BiH filed 58 lawsuits for violations of the Freedom of Information Act (FOIA), of which 47 were brought as a result of the survey into the state of transparency in public enterprises.

TI BiH conducted a survey into the implementation of FOIA by public enterprises, which included 371 public enterprises in BiH (190 in the Republika Srpska and 181 in the Federation of BiH). The enterprises were sent requests for copies of public contracts concluded in 2015, copies of the rules on internal organisation and staffing, and a list of all employees. The survey results show:

- Only 39.4% of the total number of enterprises in RS and 27.6% of those in FBiH submitted their answers to TI BiH within the statutory deadline. A total of 246 public enterprises, or 66.3% of the enterprises included in the survey, failed to submit their answers within the 15-day statutory period.
- For 36.6% of the requests, the procedure lasted longer than a month, not counting the procedures conducted upon seeking judicial remedies, even though the law stipulates that the 15-day period may be extended only in certain situations.
- The number of reminders sent (237) and complaints for “administrative silence” lodged (136), as well as the fact that 53 enterprises failed to comply with the request altogether, show a worrying lack of transparency in public enterprises.

In 2016 TI BiH won 13 administrative suits against public institutions for misapplication of the FOIA and failure to disclose the requested information, which includes the following institutions:

1. BH Telekom
2. Ministry of Education and Culture of RS
3. Board of Complaints at the Council of Ministers of BiH
4. Banking Agency (case: Bobar Bank)
5. Banking Agency (case: Bobar Bank)
6. Ministry of Public Administration and Local Self-Government of RS
7. Banking Agency (case: Srpska Bank)

8. Tužilaštvo BiH
9. JP Komunalac Orašje
10. Hidroelektrane na Drini
11. Gas Promet
12. Vodovod i Kanalizacija Vlasenica
13. KP Rad Istočno Sarajevo

Značajno je napomenuti da je u toku 2016. godine TI BiH dobio ukupno 3 tužbe zbog nedostavljanja podataka o stanju u bankarskom sektoru u Republici Srpskoj koji je pod povećanom lupom javnosti još od zatvaranja Bobar banke. Banka Srpske je druga banka kojoj je u posljednje dvije godine oduzeta dozvola za rad, a Agencija za bankarstvo nikada nije javno objasnila svoj rad i zašto nisu korišteni nadzorni i preventivni mehanizmi.

TI BiH je zagovarao i za unapređenje zakonskog okvira, dajući preporuke i prijedloge relevantnim institucijama za poboljšanje odredbi zakona o slobodi pristupa informacijama na različitim nivoima. U sklopu ovoga, TI BiH je objavio video priču „Informacije iza rešetaka“, koja kroz primjere prikazuje manjkavosti postojećeg zakonskog i institucionalnog okvira.

Takođe, reagujući na Prednacrt Zakona o slobodi pristupa informacijama koji je sačinilo Ministarstvo pravde BiH, TI BiH je djelovao prema Ministarstvu i javnosti, apelujući da se Prednacrt povuče, jer predlaže odredbe koje predstavljaju nazadak u odnosu na postojeća rješenja.

Sredinom decembra 2016., zajedno sa grupom organizacija (UG Zašto ne, Centar za istraživačko novinarstvo, Centar za društvena istraživanja – Analitika, Centar za zastupanje građanskih interesa – Fondacija CPI, Udruženje „BH Novinari“ i Sarajevski otvoreni centar) TI BiH je uputio pismo Ministarstvu pravde BiH sa zahtjevom da se iz procedure povuče **Prednacrt Zakona o slobodi pristupa informacijama** jer bi se njegovim eventualnim usvajanjem ugrozile medijske i građanske slobode.

Najspornije stvari na koje je ukazano u reakcijama i komentarima uključuju:

- predloženi model proaktivne transparentnosti ne uključuje sve potrebne kategorije informacija i načine njihovog objavljivanja onako kako su predloženi standardom proaktivne transparentnosti;
- test javnog interesa nije postavljen kao opšte pravilo koje važi za sve izuzetke i situacije, te se na ovaj način ukida najznačajnije dostignuće važećeg Zakona;
- uvodi se obaveza da podnosilac zahtjeva za pristup informacijama mora navesti razloge zbog kojih traži pristup informacijama, čime se najdirektnije ugrožava pravo na slobodu mišljenja i izražavanja;
- predviđeni izuzeci od primjene pravila o pristupu informacija nisu dovoljno jasno precizirani;
- novi rokovi od dodatnih 15 dana za postupanje po zahtjevu za pristup informacijama u praksi bi mogli biti olako zloupotrijebljeni i smanjiti efikasnost postupaka za ostvarivanje prava na pristup informacijama.

8. Prosecutor's Office of BiH
9. Public Utility Company "Komunalac" Orašje
10. Drina Hydro Power Plants
11. Gas Promet
12. Water Supply and Sewerage Company Vlasenica
13. Public Utility Company "Rad" Istočno Sarajevo

It is noteworthy that in 2016 TI BiH won a total of three lawsuits for failure to disclose information about the situation in the banking sector in the Republika Srpska (RS), which has been under intense public scrutiny since the closure of Bobar Bank. Srpska Bank is the second bank to have had its operating licence revoked in the last two years, and the Banking Agency has never publicly explained its actions and why it has not made use of the control and prevention mechanisms available to it.

TI BiH has also pushed for the improvement of the legal framework, providing recommendations and proposals to the relevant institutions to improve the provisions of the FOIA at different levels of government. As part of this, TI BiH published a video story "Information behind Bars", which shows examples of the shortcomings of the existing legal and institutional framework.

Also, in response to the Preliminary Draft Freedom of Information Act prepared by the Ministry of Justice of BiH, TI BiH has appealed to the Ministry and the public urging for its withdrawal as it contained provisions which represented a major setback compared to those currently in force.

In mid-December 2016, together with a group of organisations (UG "Zašto ne", Centre for Investigative Journalism, Centre for Social Research – Analitika, Centre for Public Interest Advocacy – CPI Foundation, Association "BH Journalists" and Sarajevo Open Centre), TI BiH sent a letter to the Ministry of Justice of BiH demanding that the **Preliminary Draft Freedom of Information Act** be withdrawn from the parliamentary debate and passage procedure because its adoption would curtail freedom of the press and civil liberties.

The most controversial things pointed out in the letter and accompanying comments:

- the proposed model of proactive transparency does not include all categories of information and methods of disclosure as proposed under the proactive transparency standard;
- public interest test is not set as a general rule that applies to all exceptions and situations, which overturns the most important achievement of the current Law;
- obligation is imposed on the person requesting access to information to state the reasons for requesting access to information, which is a direct threat to the right to freedom of opinion and expression;
- exemptions from the application of the rules on access to information remain vague;
- new deadlines to act on a request for access to information, which are longer by additional 15 days, lend themselves to abuse and will reduce the efficiency of procedures for exercising the right of access to information.

Kao rezultat ove reakcije Ministarstvo pravde BiH je pod pritiskom civilne javnosti zajedno sa TI BiH organizovalo drugu rundu konsultacija poslije koje je iz procedure povučen sporni Prednacrt Zakona o slobodi pristupa informacijama. Zaključak je bio da predložena rješenja ne mogu biti osnov za kvalitetan zakonodavni rad koji bi omogućio bolja rješenja u oblasti pristupa informacijama.

TI BiH organizovao tri ulične akcije u Sarajevu, Banjaluci i Mostaru, gdje su predstavnici TI BiH zajedno sa promoterima bili na ulicama i direktno informisali građane o njihovim pravima i načinima na koje mogu zahtijevati i dobiti informacije u posjedu javnih institucija, a tom prilikom im je omogućeno i da direktno sačine zahtjeve za pristup informacijama koje ih zanimaju.

TI BiH je i u 2016. godini obilježio Međunarodni dan slobode pristupa informacijama i iskoristio priliku da iznova podsjeti građane da imaju pravo da zahtijevaju odgovornost i transparentnost rada javnih institucija na svim nivoima, i da su im ova prava garantovana zakonima o slobodi pristupa informacijama. Ovim povodom je TI BiH organizovao tri ulične akcije u Sarajevu, Banjaluci i Mostaru, gdje su predstavnici TI BiH zajedno sa promoterima bili na ulicama i direktno informisali građane o njihovim pravima i načinima na koje mogu zahtijevati i dobiti informacije u posjedu javnih institucija, a tom prilikom im je omogućeno i da direktno sačine zahtjeve za pristup informacijama koje ih zanimaju. Kao i prethodnih godina, i ove godine veliki broj građana iskoristio je priliku da na ovaj način uputi svoja pitanja javnim institucijama. Tako su teme netransparentnog zapošljavanja i budžetskih izdvajanja bile među najčešće postavljenim pitanjima u svim gradovima. Građani Sarajeva najviše zabrinutosti su iskazali problemom sigurnosti građana, dok su pitanja rada gradske uprave jedno od najčešće postavljenih pitanja građana u Mostaru i Banjaluci.

TI BiH je organizovao i dvodnevnu regionalnu konferenciju u Sarajevu i Banjaluci, takođe povodom Međunarodnog dana slobode pristupa informacijama. Prvi dan konferencije organizovan je u Sarajevu pod nazivom „Pristup informacijama i otvoreni podaci“ za institucije i organe uprave BiH. Učesnici konferencije prisutnima su kroz prezentacije istraživanja primjene zakona o slobodi pristupa informacijama u BiH i regionu, te kroz diskusiju, nastojali približiti principe i standarde proaktivne transparentnosti, otvorenosti i odgovornosti. TI BiH je ovom prilikom premijerno predstavio kratki dokumentarni film „Informacije iza rešetaka“ koji na jedinstven način prezentuje višegodišnju borbu TI BiH za pristup određenim podacima od javnog značaja. Također, na konferenciji su predstavljeni i rezultati opsežnog istraživanja o primjeni Zakona o slobodi pristupa informacijama u BiH čiji je cilj utvrditi primjenu zakona i stanje transparentnosti u javnim preduzećima u vezi sa pristupom informacijama koje se odnose na njihov rad. Drugi dan konferencije organizovan je u Banjaluci pod nazivom „Korupcija, mediji i cenzura na Zapadnom Balkanu“. Fokus konferencije bila je sloboda medija i izražavanja u odnosu na korupciju u regionu, kroz diskusiju o tome da li i u kojoj mjeri mediji adekvatno adresiraju pitanje korupcije, imajući u vidu negativne trendove ugrožavanja slobode izražavanja u regionu.

Partnerstvo za otvorenu vlast

TI BiH je u 2016. godini u okviru aktivnosti vezanih za inicijativu Partnerstvo za otvorenu vlast u fokus stavio sljedeće:

- Jačanje koalicije NVO okupljenih oko inicijative Partnerstvo za otvorenu vlast
- Jačanje kapaciteta institucija BiH i Federacije BiH
- Ispunjenje obaveza preuzetih inicijativom Partnerstvo za otvorenu vlast
- Istraživanja, analize i zagovaračke aktivnosti

Preliminary Draft Freedom of Information Act was withdrawn from parliamentary procedure. The conclusion was that the proposed provisions cannot serve as the basis for high-quality legislative work which would result in better solutions in the field of freedom of information.

In 2016, too, TI BiH marked the Freedom of Information Day using the opportunity to remind citizens that they have the right to demand accountability and transparency of public institutions at all levels of government, and that these rights are guaranteed by freedom of information laws. To mark the Day, TI BiH organised three street events in Sarajevo, Banja Luka and Mostar, where TI BiH representatives and promoters informed citizens about their rights and ways in which they can request and obtain information held by public institutions. Also, citizens were given an opportunity to draw up requests for information of interest to them. As in previous years, in 2016, too, a lot of citizens took the opportunity to send their queries to public institutions in this way. The most frequently asked questions in all cities were those related to opaque recruitment procedures and budgetary allocations. The citizens of Sarajevo were mostly concerned about security-related issues, while those in Mostar and Banja Luka mostly enquired about the work of the city administration.

TI BiH organised three street events in Sarajevo, Banja Luka and Mostar, where TI BiH representatives and promoters informed citizens about their rights and ways in which they can request and obtain information held by public institutions.

TI BiH organised a two-day regional conference in Sarajevo and Banja Luka, also on the occasion of the Freedom of Information Day. The first day of the conference was held in Sarajevo under the title “Freedom of Information and Open Data” and was intended for the state-level bodies and institutions. Through presentations of the survey into the application of the FOIA in BiH and the region and through discussion, participants were made familiar with the principles and standards of proactive transparency, openness and accountability. TI BiH used the conference as an opportunity to premiere its short documentary “Information behind Bars”, which presents in a unique way TI BiH’s long-running battle for access to certain information of public importance. Also, the conference presented the results of an extensive survey into the application of the FOIA in BiH, whose aim was to determine the application of the FOIA and the state of transparency in public enterprises with respect to access to the information relating to their work. The second day of the conference was held in Banja Luka, titled “Corruption, Media and Censorship in the Western Balkans”. The focus of the conference was on the freedom of the press and freedom of expression in relation to corruption in the region, through a discussion on whether and to what extent the media adequately address the issue of corruption, given the negative trends endangering freedom of expression in the region.

Open Government Partnership

In 2016, as part of the activities related to the Open Government Partnership initiative, TI BiH placed focus on the following:

- Strengthening the NGO coalition gathered around the Open Government Partnership initiative
- Enhancing the capacity of institutions of BiH and FBiH
- Fulfilment of the commitments made under the Open Government Partnership initiative
- Research, analysis and advocacy

Obukama o transparentnosti i otvorenim podacima koje je TI BiH provodio u 2016. obuhvaćeno preko 30 institucija.

Jačanje kapaciteta institucija BiH i FBiH

TI BiH je u periodu februar – mart 2016. godine realizovao program obuka o proaktivnoj transparentnosti javnih institucija BiH. Programom koji je trajao 6 sedmica i obuhvatio 6 modula obuka i radionica, **TI BiH je radio na jačanju kapaciteta 6 institucija javne uprave i promociji proaktivne transparentnosti u radu institucija BiH**, te promociji OGP inicijative.

Obuke su tretirale oblasti proaktivne transparentnosti, otvorenih podataka, analize kanala komunikacije i društvenih mreža kao alata za promociju i kreiranje odgovornijih vlasti. Rezultat svih obuka i radionica je povećana svijest o otvorenoj vlasti, principima Partnerstva za otvorenu vlasti kod oko 16 državnih službenika koji su prisustvovali obukama.

Od oktobra do decembra 2016. godine provedeno je i pet obuka za predstavnike institucija Federacije BiH, kojim je obuhvaćeno **11 institucija Federacije BiH** u oblastima: otvorena vlast i OGP inicijativa, komunikacija s javnošću, proaktivna i fiskalna transparentnost, otvoreni podaci i komunikacija putem digitalnih medija, te kreiranje smjernica za postizanje veće transparentnosti i otvorenosti javne uprave, što je i jedan od proklamovanih principa u Reformskoj agendi 2015-2018.

U saradnji sa GIZ-om, Uredom koordinatora za reformu javne uprave u BiH i Ministarstvom pravde BiH održana je i dvodnevna obuka za državne službenike „**Transparentno, odgovorno i otvoreno**“, koja je obuhvatila **40 predstavnika institucija**. Ovom prilikom pokrenuta je diskusija o postojećim standardima proaktivne transparentnosti i pokrenut dijalog o potencijalnim aktivnostima koje svaka institucija može poduzeti u smjeru jačanja transparentnosti, odgovornosti i integriteta.

Ispunjenje obaveza preuzetih inicijativom Partnerstvo za otvorenu vlast

Zahvaljujući kontinuiranom zagovaranju TI BiH i članica koalicije konačno se započelo sa formalnim ispunjenjem obaveza preuzetih članstvom u OGP inicijativi, te je zvanično pokrenuto formiranje Savjetodavnog vijeća i priprema prvog akcionog plana. TI BiH, kao glavni inicijator neformalnog udruživanja organizacija civilnog društva oko OGP inicijative, je predvodio proces komentarisanja i dorade Prijedloga odluke o formiranju Savjetodavnog vijeća koje će koordinirati izradu prvog akcionog plana BiH u okviru Partnerstva za otvorenu vlast. **Vijeće ministara BiH na 77. sjednici održanoj u oktobru 2016. godine usvojilo je Odluku o formiranju Savjetodavnog vijeća inicijative „Partnerstvo za otvorenu vlast“**, a ista je objavljena u Službenom glasniku BiH u decembru 2016. godine.

More than 30 institutions received training on transparency and open data provided by TI BiH in 2016.

Enhancing the capacity of institutions of BiH and FBiH

In February and March 2016 TI BiH implemented a training programme on proactive transparency of public institutions of BiH. The programme lasted six weeks and included six training modules and workshops. **Its aim was to enhance the capacity of six public administration institutions and promote proactive transparency in BiH institutions as well as the OGP initiative.** Training sessions treated the areas of proactive transparency, open data, analysis of communication channels and social networks as tools for the promotion and creation of accountable government. The training sessions and workshops has resulted in increased awareness of open government and principles of the Open Government Partnership in 16 civil servants who attended the training.

Between October and December 2016 five training workshops were conducted for representatives of **11 institutions of FBiH** in the areas of open government and OGP initiative, communication with the public, proactive and fiscal transparency, open data and communication through digital media, and preparations of guidelines for greater transparency and responsiveness of public administration as one of the principles proclaimed in the 2015-2018 Reform Agenda.

In collaboration with GIZ, the Public Administration Reform Coordinator's Office of BiH and the Ministry of Justice of BiH, TI BiH conducted a two-day training workshop for civil servants, titled **"Transparent, Accountable and Open"**, which included **40 representatives** of public institutions. The workshop was also an opportunity for opening up discussion on the existing standards of proactive transparency and starting a dialogue about activities that each institution can undertake towards enhancing transparency, accountability and integrity.

Fulfilment of the commitments made under the Open Government Partnership initiative

Thanks to the continuous advocacy by TI BiH and coalition members, the formal fulfilment of the commitments stemming from the membership in the OGP initiative finally began, as part of which the formation of the Advisory Council and the preparation of the first action plan were officially initiated. TI BiH, as the main initiator of the informal association of CSOs around the OGP initiative, led the process of collecting comments to and finalising the Draft Decision on the Establishment of the OGP Advisory Council, which will coordinate the preparation of the first Action Plan of BiH under the Open Government Partnership. The Council of Ministers, at its 77th session held in October 2016, enacted the Decision on the Establishment of the OGP Advisory Council, which was published in the Official Gazette of BiH in December 2016.

Istraživanja, analize i zagovaračke aktivnosti

TI BiH je u aprilu objavio istraživanje **Procjena stanja spremnosti institucija na otvorene podatke u Federaciji BiH**, koje je promovisao na konferenciji „Partnerstvom do otvorene vlasti u BiH“. Ovom prilikom prezentovani su rezultati dosadašnjih aktivnosti institucija i organizacija civilnog društva u oblasti proaktivne transparentnosti i rezultati rada sa institucijama na državnom nivou po pitanju proaktivne objave informacija. Istraživanje pokazuje da je za značajniji napredak u otvaranju institucija prema javnosti neophodno:

- Jačanje uloge institucija FBiH u aktivnostima u oblasti OGP inicijative, te jačanje njihovih kapaciteta, kako bi spremno i uspješno odgovorile izazovima i obavezama OGP inicijative;
- Snažna politička opredijeljenost i vođstvo entitetskih vlasti u podršci otvorenosti;
- Formiranje centralizovane jedinice odgovorne kako za provedbu inicijative otvorenih podataka, tako i za pružanje obuke državnim službenicima u različitim odjelima, agencijama i ministarstvima;
- Pokretanje inicijativa s ciljem aktiviranja građana kako bi aktivno koristili podatke.

S ciljem približavanja standarda proaktivne transparentnosti predstavnicima federalnih institucija i pomoćije principa otvorenosti i transparentnosti, TIBiH je pripremio i dvije publikacije. Prva publikacija „**Proaktivna transparentnost i federalni organi uprave i upravne organizacije**“ pravi osvrt na dosadašnje nalaze i stanje otvorenosti institucija Federacije BiH, a neke od konkretnih preporuka u cilju jačanja otvorenosti i odgovornosti obuhvataju:

- Izmijenu Zakona o slobodi pristupa informacijama dodavanjem odredbi o obaveznom proaktivnom objavljivanju informacija, tj. normiranje obaveze objavljivanja velikog broja informacija od javnog značaja;
- Izradu smjernica i zahtjeva proaktivne transparentnosti za organe uprave i upravne organizacije;
- Uspostavljanje mehanizama saradnje institucija i civilnog društva
- Povećanje broja dostupnih informacija putem upotrebe novih tehnologija

Druga publikacija „**Otvoreni podaci u službi ekonomskog rasta: Najbolje međunarodne prakse i kako ih primijeniti u Bosni i Hercegovini**“ stavlja otvorene podatke u odnos sa ekonomskim rastom i ekonomskom vrijednošću, analizira uticaj objave otvorenih podataka na razvijene ekonomije i daje preporuke kako bi BiH mogla iskoristiti ovaj resurs za ostvarenje ekonomskog rasta.

Research, analysis and advocacy

In April 2016 TI BiH published a study titled **Open Data Readiness Assessment for Institutions in FBiH**, which was promoted at the conference **“Partnership for Open Government in BiH”**. The occasion was also used to present the results of past activities of institutions and CSOs in the field of proactive transparency as well as results of the work of state-level institutions in respect of proactive disclosure of information. The study has shown that for a significant progress in opening up the institutions to the public to be achieved, it is necessary to:

- Strengthen the role of the FBiH institutions in OGP activities and enhance their capacity to readily and successfully address the challenges and responsibilities of the OGP initiative;
- Ensure strong political commitment and leadership of the entity government in supporting the openness;
- Form a centralised unit responsible for implementing the open data initiative as well as providing training to civil servants in various departments, agencies and ministries;
- Launch initiatives aimed at encouraging citizens to actively use the data.

With the aim of familiarising representatives of FBiH agencies with standards of proactive transparency and promoting the principles of openness and transparency, TI BiH prepared two publications. The first publication, titled **“Proactive Transparency and FBiH Administrative Bodies and Administrative Organisations”**, looks at previous findings and analyses how open and responsive public institutions in FBiH are. Below are some of the recommendations put forward with the aim of enhancing transparency and accountability:

- Amend the FOIA by adding provisions on mandatory proactive disclosure, i.e. the obligation to disclose a huge amount of information of public importance;
- Develop proactive transparency guidelines and requirements for administrative bodies and administrative organisations;
- Establish a mechanisms for cooperation between institutions and civil society;
- Increase the number of information available through new technologies.

The other publication, titled **“Open Data as a Means for Fostering Economic Growth: Best International Practices and How to Apply Them in Bosnia and Herzegovina”**, puts open data into context of economic growth and economic value, analyses the influence of the disclosure of open data on developed economies and makes recommendations as to how BiH could use this resource to achieve economic growth.

**Pružanje besplatne
pravne pomoći
građanima u borbi
protiv korupcije**

**Providing free
legal aid to
citizens in the fight
against corruption**

Pružanje besplatne pravne pomoći građanima u borbi protiv korupcije

Više od 1000 građana se tokom 2016. godine obratilo Transparency International u Bosni i Hercegovini (TI BiH) putem besplatne telefonske linije za prijavu korupcije 0800 55555 i tako dobilo pravni savjet. Istovremeno, TI BiH je djelovao u više od 200 slučajeva različitih oblika nepravilnosti na osnovu prijava građana.

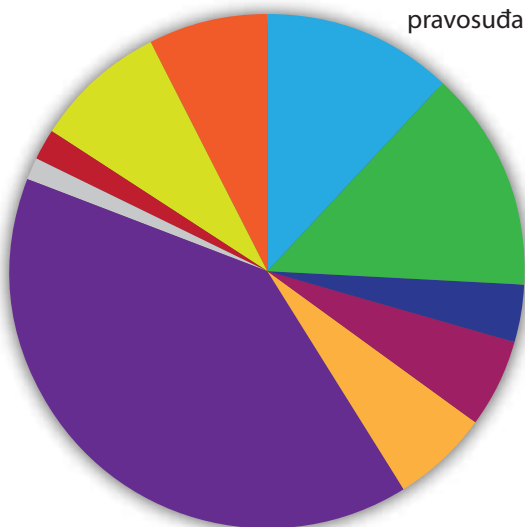
Centar za pružanje pravne pomoći u borbi protiv korupcije Transparency Internationala Bosne i Hercegovine (ALAC) osnovan je krajem 2003. godine i usmjeren je na pružanje besplatne pravne pomoći građanima i pravnim licima. Cilj Centra je dati praktične i korisne pravne savjete svim licima koja se obrate TI BiH, ali i pratiti rad nadležnih institucija, naročito u slučajevima koji se odnose na korupciju. Na ovaj način građanima se pružaju alternativni načini borbe protiv korupcije i sva pravna sredstva koja im stoje na raspolaganju. Aktivnim praćenjem rada postupajućih organa ne dopušta se da eventualno protivpravno i samovoljno ponašanje prođe neopaženo. Takođe, Centar radi i na iznalaženju odgovarajućih institucionalnih reformi i kvalitetnijih zakonskih rješenja u oblasti antikorupcije politike.

Više od **1000** građana se tokom 2016. godine obratilo Transparency International u Bosni i Hercegovini (TI BiH) putem besplatne telefonske linije za prijavu korupcije **0800 55555** i tako dobilo pravni savjet. Istovremeno, TI BiH je djelovao u više od **200** slučajeva različitih oblika nepravilnosti na osnovu prijava građana. Centar za pružanje pravne pomoći u borbi protiv korupcije u toku 2016.g. uputio je 508 dopisa nadležnim institucijama, a dato je preko 140 pravnih savjeta strankama.

PRIJAVE NA SEKTORE
REPORTS ABOUT SECTORS

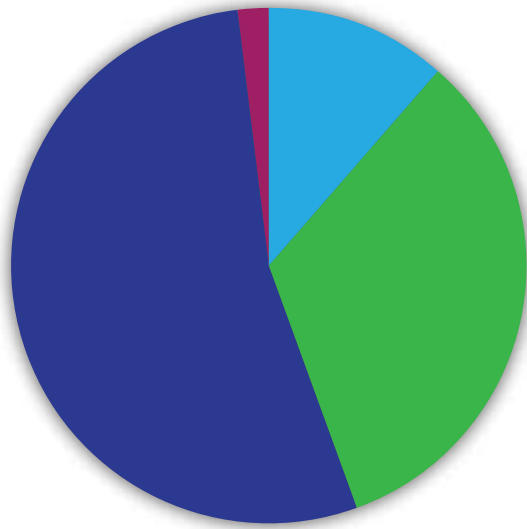
Već godinama najveći broj prijavljenih slučajeva (**40%**), odnosi se na sektor državne uprave, nakon čega slijede prijave vezane za sektore obrazovanja i pravosuđa.

26	Pravosuđe	Justice
30	Obrazovanje	Education
8	Zdravstvo	Health Care
12	Policija	Police
13	Privatni sektor	Private Sector
86	Državna uprava	Public Administration
3	Sukob interesa	Conflict of Interest
4	Porezi/finansije/carine	Taxes/Finance/Customs
18	Pristup informacijama	Access to Information
16	Kategorija ostalo	Other

**NIVO NADLEŽNOSTI
PRIJAVA
LEVEL TO WHICH THE
COMPLAINTS RELATE**

25	Državni	State
71	Entitetski	Entity
116	Lokalni	Local
4	Preduzeća	Public Enterprises
	Nepoznat	Unknown

Providing free legal aid to citizens in the fight against corruption

In 2016 more than 1,000 people contacted Transparency International in Bosnia and Herzegovina (TI BiH) through toll-free telephone line for reporting corruption 0800 55555 and received legal advice. Furthermore, TI BiH took action in more than 200 cases of various forms of irregularities based on reports filed by citizens.

The Advocacy and Legal Advice Centre of Transparency International in Bosnia and Herzegovina (ALAC) was founded in late 2003 and is aimed at providing free legal aid to citizens and legal entities. The aim of the Centre is to provide practical and useful legal advice to all those who turn to TI BiH for help, as well as to monitor the work of relevant institutions, especially in cases related to corruption. In this way, citizens are provided with alternative ways of combating corruption as well as all means of legal redress available to them. Active monitoring of the work of the relevant authorities prevents any unlawful and arbitrary behaviour from going unnoticed. Also, the Centre is working towards appropriate institutional reforms and better legislation in the field of anti-corruption.

In 2016 more than **1,000** people contacted Transparency International in Bosnia and Herzegovina (TI BiH) through toll-free telephone line for reporting corruption **0800 55555** and received legal advice. Furthermore, TI BiH took action in more than **200** cases of various forms of irregularities based on reports filed by citizens. In the course of 2016 the Centre sent 508 letters to the competent institutions, and provided legal advice to over **140** clients.

For years, the highest number of reported cases (**40%**) has concerned the public administration sector, followed by the education and justice sectors.

Citizens are most likely to report irregularities and corrupt practices in the recruitment process, and these account for more than half of all reports. Reports concerning recruitment mainly relate to complaints about the way that job competitions procedures are conducted, lack of transparency in connection with competition procedures, as well as the abuse of discretion by managers.

Građani najviše prijavljuju nepravilnosti i koruptivne prakse u procesu zapošljavanja, na šta odlazi više od pola ukupnih prijava. Prijave u vezi sa procesima zapošljavanja uglavnom se odnose na prigovore u vezi sa načinom kako je sprovedena konkursna procedura, nedostatkom transparentnosti u vezi sa konkursnom procedurom, kao i na zloupotrebu diskrecionih prava rukovodilaca.

I u 2016.g. najveći broj prijava, njih čak 86, odnosi se na sektor javne uprave. U ovu oblast spadaju pritužbe na sve institucije u BiH na svim nivoima vlasti, državnom, entitetskom, lokalnom, kao i prijave koje se odnose na javna preduzeća i javne ustanove. Najveći broj prijava se odnosio na svakovrsne nepravilnosti u procesu zapošljavanja, pa je tako kao i ranijih godina zabilježena praksa da su građani koji su se obraćali TI BiH unaprijed znali ko će biti izabran na raspisanom konkursu, što bi se na kraju zaista ispostavilo kao tačna informacija. Prijave u vezi sa procesima zapošljavanja uglavnom se odnose na prigovore u vezi sa načinom kako je sprovedena konkursna procedura, na nedostatak transparentnosti i otežan pristup informacijama u vezi sa konkursnom procedurom, kao i na zloupotrebu diskrecionih prava rukovodilaca.

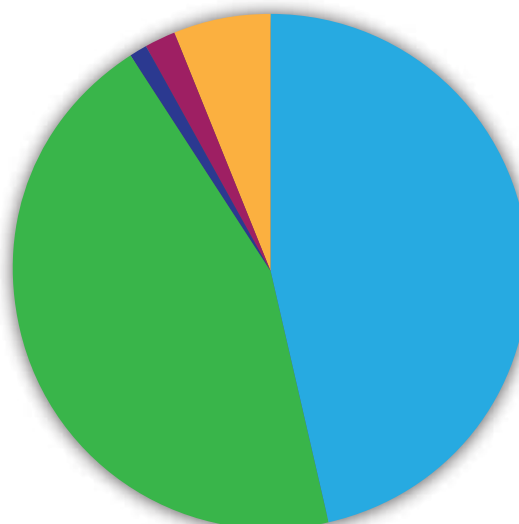
TI BiH je postupajući po prijavama građana uspio poništiti neke od spornih slučajeva zapošljavanja. Najskoriji ovakav primjer je poništenje ugovora o zapošljavanju Sanje Radojičić u **Elektroprenosu BiH**, gdje je TI BiH utvrdio da su prekršene odredbe Zakona o radu u insitucijama BiH, te je po inicijativi TI BiH upravni inspektor naložio Elektroprenosu da otkloni nepravilnosti, nakon čega je Elektroprenos poništio ugovor o angažmanu Radojičić na mjestu savjetnika direktora.

Vrijedan je izdvajanja slučaj koji se odnosi na Odluku Vlade Hercegovčko-neretvanskog kantona o odobravanju utrošenih novčanih sredstava Ministarstvu obrazovanja, nauke i kulture s pozicije transfer za pomoć medijskim kućama. Naime, Vlada je odobrila novčanu pomoć nekoliko medijskih kuća, a istražujući u ovom predmetu TI BiH je utvrdio da javni poziv za dodjelu novčanih sredstva nije bio raspisan, i to zbog nedostatka vremena kako je to u svom odgovoru istaklo resorno Ministarstvo. **Bez jasnih i unaprijed raspisanih i javno objavljenih kriterijuma, koji bi omogućili ravnopravan pristup javnim sredstvima svim medijima, izabrane medijske kuće dobile su novčanu pomoć kantonalne vlade u iznosu od 220.000 KM u krajnje netransparentnom postupku.** Jedna medijska kuća (portal bljesak.info) odlučila je pokloniti dodijeljeni iznos u humanitarne svrhe jer nisu željeli učestovati u ovakvoj vrsti podrške koja dobro ilustruje odnos organa vlasti prema medijima.

**POVEZANOST PRIJAVILACA
SA PREDMETOM
COMPLAINANT'S
CONNECTION WITH THE CASE**

99	Žrtva	Victim
95	Svjedok	Witness
2	Zviždač	Whistleblower
4	Nepoznat	Unknown
13	Drugo	Other

In 2016, too, the overwhelming majority of reports, as many as 86, concerned the public administration sector. This includes complaints against all institutions in BiH at all levels of government – the State, entity and local levels – as well as reports against public enterprises and public institutions. The majority of complaints related to all sorts of irregularities in the recruitment process. Like in previous years, citizens who contacted TI BiH knew in advance who was to be recruited in a particular job competition, which would ultimately prove to be true. Reports concerning recruitment mainly relate to complaints about the way that job competitions procedures are conducted, lack of transparency and limited access to information about competition procedures, as well as the abuse of discretion by managers.

Acting upon citizens' reports, TI BiH has managed to undo some of the contentious recruitments. The most recent example was the cancellation of the employment contract with Sanja Radojičić in **Elektroprenos BiH** (Transco BiH), where TI BiH had found violations of the provisions of the Law on Employment in the Institutions of BiH. Upon TI BiH's initiative, the administrative inspector ordered Elektroprenos to eliminate irregularities, whereupon Elektroprenos cancelled the employment contract with Ms Radojičić for the position of advisor to the director.

Also noteworthy is the case which relates to the decision of the Government of the Herzegovina-Neretva Canton approving the expenditure of funds for the Ministry of Education, Science and Culture from the budget position 'support to media outlets'. Namely, the Government approved financial support for several media outlets. However, while exploring the case, TI BiH found that no public call had been advertised for the allocation of financial resources, due to lack of time, as emphasised by the competent Ministry in its response. **The selected media outlets received financial support from the cantonal government to the tune of BAM 220,000, following an extremely opaque procedure, without a public call and without clearly established and publicly disclosed criteria, thus denying equal access to public funds for all media organisations.** One media outlet (portal bljesak.info) decided to donate the awarded amount to charity because they did not want to participate in the kind of support that superbly illustrates the attitude of the authorities towards the media.

U oblasti pravosuđa, prijave su se odnosile na dužinu postupka pred sudom, nepostupanje sudova po zahtjevima stranaka ili nezadovoljstvo stranaka sudskim odlukama. TI BiH je davao savjete strankama vezane za način izjavljivanja pravnih lijekova, te objašnjavao na koji način se rješavaju predmeti i kako stranke mogu da se obrate sudu i urgiraju postupanje. Kada je u pitanju rad tužilaštava, najčešće se radi o prijavama građana koji su nezadovoljni postupanjima tužilaštava po njihovim prijavama ili su nezadovoljni odlukama tužilaštava o nesprovedenim istragama. TI BiH se obraćao nadležnim tužilaštvima uputivši oko dvadeset zahtjeva za pristup informacijama u kojima su tražene informacije o postupanjima u predmetima u kojima su stranke izrazile interesovanje. U jednom predmetu prijavu je anonimno podnijela grupa upravnih inspektora zbog navodnog selektivnog postupanja tužilaca Kantonalnog tužilaštva Tuzlanskog kantona i pojave opstruiranja istraga, a prijava je prosljeđena na postupanje Uredu disciplinskog tužioca (UDT).

TI BiH je u protekloj godini, u predmetu koji je bio izuzetno medijski praćen, podnio i pritužbu na rad glavnog tužioca Tužilaštva BiH **Gorana Salihovića** insistirajući na tome da Ured disciplinskog tužioca (UDT) mora ispitati sve navode o navodnim neprimjerenim uticajima na rad glavnog tužioca, kao i informacije da je posredstvom njegovog uticaja zatvoreno više istraga u predmetima organizovanog kriminala. Mogući disciplinski prekršaji tužioca su se ovdje odnosili na povredu načela nepristrasnosti, ostvarivanje koristi od neprimjerenog uticaja na odluke i postupke tužilaca, korištenje funkcije tužioca kako bi se pribavile neopravdane koristi za sebe ili druge osobe, te nanošenje štete ugledu tužilačke funkcije. UDT je prvo odlučio pokrenuti istragu u ovom predmetu, a potom i pokrenuti disciplinski postupak protiv glavnog tužioca koji je zatim i udaljen s dužnosti po odluci Prvostepene disciplinske komisije.

U 2016. zabilježen je nešto manji broj prijava u oblasti zdravstva u odnosu na 2015. g. Većina prijava odnosila se na žalbe pacijenata na zdravstvene usluge, npr., na odviše duge liste čakanja.

U jednom predmetu TI BiH je po prijavi stranke utvrdio da je v.d. direktora Doma zdravlje „Dr Dušan Marčeta“ Istočni Drvar imenovan na poziciju v.d. direktora iako se radi o tek svršenom studentu koji u momentu imenovanja nije imao licencu za obavljanje profesionalne djelatnosti. Kako prema Zakonu o zdravstvenoj zaštiti nadzor nad zakonitošću rada i akata zdravstvenih ustanova obavlja Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS, TI BiH je o svemu obavijestio nadležno Ministarstvo. U predmetu po prijavi grupe pacijenata sa dijagnozom HIV/AIDS, koja se žalila da im se na garantuje tajnost ličnih podataka, kao i da je zdravstveno osoblje izlazilo sa njihovim podacima u javnost, TI BiH se obratio Agenciji za zaštitu ličnih podataka koje je zatim donijela rješenje kojim se nalaže Univerzitetsko-kliničkom centru RS u Banjaluci da propiše organizacione mjere za zaštitu ličnih podataka pacijenata sa dijagnozom HIV/AIDS, te da iste objedini sa već postojećim tehničkim mjerama donošenjem Plana sigurnosti ličnih podataka.

In the area of justice, reports were related to the length of court proceedings, failure of courts to act on suits brought by parties or dissatisfaction with court decisions by the parties. TI BiH provided the parties with advice on how to pursue legal remedies, and explained how court cases are brought and decided and how parties can take something to court and expedite the process. When it comes to the work of prosecutors' offices, citizens most often complained about how prosecutors' offices were handling their cases or about the decisions of the prosecutors' offices not to pursue investigation. TI BiH sent about twenty requests to the competent prosecutors' offices seeking access to information about the cases in which the parties had expressed interest. In one case the complaint was lodged by an anonymous group of administrative inspectors over alleged selective case handling by the Cantonal Prosecutor's Office of the Tuzla Canton and frequent obstruction of investigations. The complaint was forwarded to the Office of Disciplinary Counsel (ODC).

Last year, in a case that garnered widespread media publicity, TI BiH lodged a complaint against the Chief Prosecutor **Goran Salihović**, insisting that the Office of Disciplinary Counsel (ODC) examine all allegations of undue influence on the Chief Prosecutor, as well as information that a number of investigations into organised crime cases had been closed through his influence. Possible disciplinary offences on the part of the Prosecutor concerned the violation of the principle of impartiality, benefitting from undue influence on the decisions of the Prosecutor, using his positions as the Prosecutor to obtain an undue advantage for himself or for another person, and causing damage to the reputation of the prosecutorial function. ODC decided to first launch an investigation into the case and then initiate disciplinary proceedings against the Chief Prosecutor, whereupon he was removed from office by the decision of the First Instance Disciplinary Commission.

In 2016 there were slightly fewer complaints concerning the health sector than in the preceding year. Most complaints related to health services, e.g. extremely long waiting lists.

In one case, upon receiving a complaint by the aggrieved party, TI BiH found that the acting director of the Health Centre "Dr Dušan Marčeta" in Istočni Drvar had been appointed to the post even though he was a recent graduate who, at the time of appointment, did not have a medical licence. TI BiH notified this to the Ministry of Health and Social Welfare of RS as, under the Health Care Law, this Ministry is responsible for overseeing health facilities in RS. In another case, following a complaint lodged by a group of patients diagnosed with HIV/AIDS because they had not been guaranteed the confidentiality of personal data and because medical staff made their data available to the public, TI BiH contacted the Personal Data Protection Agency, which then passed a decision ordering the University-Clinical Centre of RS in Banja Luka to enact organisational measures to protect personal data of patients diagnosed with HIV/AIDS and to integrate such measures with existing technical measures by adopting a Personal Data Security Plan.

U 2016. povećan je broj prijava koje se odnose na rad policijskih službenika i organa. Građani su se žalili na nekorektno i neprofesionalne postupanje policijskih službenika, a TI BiH im je pomogao u sastavljanju žalbi policijskim organima. U jednom predmetu stranka se žalila na neobjektivne i nedovoljno razrađene konkursne kriterijume za izbor policijskih službenika u Republici Srpskoj, a posebno na to što se u obzir ne uzima dužina vremenskog perioda provedenog na birou za zapošljavanje. TI BiH je utvrdio da važeći propisi za izbor policijskih službenika ne propisuju obavezu komisijama za izbor kandidata da vode računa o ovom kriteriju, niti uopšte o socijalnom statusu kandidata. Naime, propisi za izbor policijskih službenika u Republici Srpskoj nisu dovoljno objektivizirani, niti unificirani, i način ocjenjivanja kandidata određuje ponaosob svaka komisija za izbor kandidata.

U odnosu na prošlu godinu primijetan je porast predmeta i prijava u oblasti obrazovanja. Većina prijava se odnosila na nepravilnosti u konkursnoj proceduri za izbor nastavnika u osnovnim i srednjim školama, i to kako na proceduralne nepravilnosti tako i na materijalne okolnosti kao što sumnje u nepotizam ili kronizam u postupku zapošljavanja, ali i na otežan pristup informacijama u vezi sa konkursnim materijalom. U većini ovih predmeta TI BiH je sastavio žalbe nezadovoljnim kandidatima, savjetovao ih o sredstvima pravne zaštite ili im je pružio pravnu pomoć u pokretanju upravnog spora. Zanimljivo je spomenuti da je posebno povećan broj prijava na konkursne nepravilnosti u osnovnim i srednjim školama u Kantonu Sarajevo.

I dalje se mali broj predmeta odnosi na sukob interesa, ali je u 2016. g. po inicijativi TI BiH, i na osnovu anonimne prijave građana Srpsca, Republička Komisija za utvrđivanje sukoba interesa u organima vlasti Republike Srpske pozvala Mladena Dragoslava, odbornika u Skupštini opštine Srbac koji je bio ujedno i direktor Javnog preduzeća „Vodovod“ a.d. Srbac, da preduzme radnje na rješavanju sukoba interesa. Prema članu 5. Zakona o sprečavanju sukoba interesa u organima vlasti Republike Srpske isto lice ne može biti odbornik i direktor javnog preduzeća koji je osnovala opština. Mladen Dragoslav je preduzimajući radnje na rješavanju sukoba interesa na kraju podnio ostavku na mjesto direktora „Vodovoda“.

TI BiH je pokrenuo i inicijative za unapređenje procedura zapošljavanja u u javnoj upravi na različitim nivoima vlasti, ali i u sektoru obrazovanja. Jedan od primjera je inicijativa u kojoj je TI BiH zajedno sa Institucijom Omubsmanska za ljudska prava radio na pripremi Inicijative za izmjenu Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju Tuzlanskog kantona jer sporne odredbe u ovom Zakonu omogućavaju da programe predškolskog obrazovanja realizuju sva lica za završenim fakultetom društvenih nauka, te je tako moguće zapošljavanje nestručnog osoblja u predškolskim ustanovama na radnim mjestima na kojima se traži usko specijalizovano stručno znanje. Inicijativa je pripremana na osnovu žalbe TI BiH koji je dobio prijavu nezadovoljne vaspitačice iz Živinica koja se nije mogla zaposliti jer je prednost na konkursu data profesoru bosanskog jezika što upravo omogućava važeće zakonsko rješenje. Inicijativa za izmjenu spornog Zakona insistira na tome da se odredbe moraju uskladiti sa Okvirnim Zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju, na čemu je sve vrijeme zasnovana argumentacija TI BiH, jer Okvirni Zakon ispravno počiva na principu meritornosti

Year 2016 saw an increase in the number of complaints about the work of police officers and law enforcement agencies. Citizens complained of unfair and unprofessional conduct of police officers, and TI BiH helped them draft the complaints to police authorities. In one case, a citizen complained about the biased and vague selection criteria for the recruitment of police officers in RS, and especially about the fact that the length of time of being registered with the employment office was not taken into account. TI BiH found that the applicable regulations for the recruitment of police officers did not require the selection commission to take account of this criterion or, generally, of the candidate's social status.

The rules for the recruitment of police officers in RS are not sufficiently objectified or unified, and the scoring method is determined individually by each selection commission.

Compared to the preceding year, in 2016 there was an increase in the number of cases and complaints in the education sector. The majority of complaints concerned irregularities in the recruitment of teachers in primary and secondary schools, both in terms of procedural irregularities and material circumstances of such as suspected nepotism or cronyism in the recruitment process, as well as the limited access to information concerning the job competition documentation. In most of these cases TI BiH drafted complaints for disgruntled candidates, advised them of the available means of legal redress or provided them with legal aid in initiating an administrative suit. It is noteworthy that there was a significant increase in the number of complaints about job competition irregularities in primary and secondary schools in the Canton of Sarajevo.

Few complaints concerned conflict of interest cases. However, in 2016, following TI BiH's initiative and based on an anonymous report by a citizen of Sr bac, The RS Commission for Determining Conflict of Interest in Government Institutions of the Republika Srpska called on Mladen Dragoslav, councillors in the Municipal Assembly of Sr bac, who was also director of the public utility company "Vodovod" in Sr bac, to take action to resolve conflict of interest. According to Article 5 of the Law on Prevention of Conflict of Interest in the Governmental Authorities of the Republika Srpska, the same person cannot be both a councillor and director of a public enterprise founded by the municipality. Mladen Dragoslav ultimately resigned as director of the "Vodovod".

TI BiH also launched initiatives to improve recruitment procedures in public administration at different levels of government, as well as in the education sector. One example is an initiative where TI BiH worked together with the Institution of Human Rights Ombudsman on preparing and initiative to amend the Law on Pre-School Education of the Tuzla Canton, whose disputed provisions provide that preschool education programmes are implemented by all persons with a degree in social sciences, making it possible to recruit unqualified staff in kindergartens to positions that require highly specialised expertise. The initiative was prepared on the basis of a complaint that TI BiH received from a disgruntled preschool teacher from Živinice, who could not get employed because the selection commission gave precedence to a Bosnian language teacher, which was legitimate under the applicable legislative provisions.

strogo popisujući nosioci kojih to tačno određeni zanimanja (vaspitači, pedagozi, logopedi...) se mogu smatrati stručnim osobljem u predškolskim ustanovama ne ubrajajući među njih lica sa bilo kojim završenim društvenim fakultetom, kako to stoji u Zakonu u TK. Incijativa je upućena Skupštini Tuzlanskog kantona i Ministarstvu obrazovanja, nauke, kulture i sporta TK.

Kako bi adresirao probleme i u visokom obrazovanju, te motivisao studente da se uključe u borbu protiv korupcije i prijave sve nepravilnosti sa kojima se susreću, TI BiH je, uz podršku Ambasade SAD u BiH, započeo tokom novembra 2016. promotivnu kampanju za prijavu korupcije u visokom obrazovanju pod sloganom „Naučimo ih lekciju“. Ovom prilikom rad Centra za pružanje pravne pomoći promovisan je na TV i radio stanicama, društvenim mrežama, bilbordima, plakatima, kao i direktnim posjetama javnim univerzitetima u Bosni i Hercegovini, a kroz kampanju je ukazano i na različite oblike korupcije sa kojima se studenti mogu susresti.

Takođe, imajuću u vidu da građani već godinama najviše prijavljuju korupciju i nepravilnosti u procesu zapošljavanja, TI BiH je nastojao kroz konkretne primjere ukazati na problem, kako prema građanima, tako i prema nadležnim institucijama, te kroz priče o uspješnim slučajevima TI BiH motivisati građane da se uključe i aktivnije prijavljuju sve uočene nepravilnosti. Jedan od primjera ovakvih aktivnosti je dokumentarni film/video priča, koji je TI BiH pripremio u saradnji sa Daliborom Miljevićem, jednim od korisnika Centra za pružanje pravne pomoći TI BiH. Film pod nazivom „La La Land“ predstavlja priču o izazovima sa kojima se suočavaju građani prilikom traženja zaposlenja u javnom sektoru kroz plastične primjere i iskustva samog autora filma, ali prikazuje rezultate TI BiH na pružanju pravne pomoći građanima koji prijavljuju korupciju u zapošljavanju.

The initiative to amend the controversial law insists that the provisions be brought into compliance with the Framework Law on Pre-school Education. TI BiH consistently argued that the Framework Law was rightly based on the principle of merit, strictly defining the types of professionals that could work in preschools (preschool teachers, pedagogues, speech therapists, etc.), not counting among them persons with any other university degree, as provided under the Law of the Tuzla Canton. The initiative was sent to the Assembly of the Tuzla Canton and the Ministry of Education, Science, Culture and Sports of the Tuzla Canton.

In order to address the problems in higher education and motivate students to get involved in the fight against corruption and report any irregularities encountered, in November 2016, with the support of the US Embassy in BiH, TI BiH mounted a promotional campaign to encourage reporting of corruption in higher education under the slogan “Let’s Teach Them a Lesson”. The campaign was used to promote the work of the Advocacy and Legal Advice Centre on TV and radio stations, in social media, on billboards, posters, and through direct visits to public universities in Bosnia and Herzegovina. The campaign also pointed to various forms of corruption that students may encounter.

Also, given that for years citizens have most often reported corruption and irregularities in recruitments, TI BiH has sought to use concrete real-life examples to underscore the problem, both to citizens and to the relevant institutions, as well as use successful TI BiH stories to motivate citizens to get engaged and actively report any irregularities. One such example is a short documentary produced by TI BiH in collaboration with Dalibor Miljević, one of the beneficiaries of TI BiH’s Advocacy and Legal Aid Centre. The film titled **“La La Land”** is a story about the challenges faced by citizens when seeking employment in the public sector, as shown through illustrative examples and experiences of the film’s author. The film also shows TI BiH’s results in providing legal aid to citizens who report corruption in recruitments.

Zaštita prijavitelja korupcije

Whistleblower protection

➔ Zaštita prijavitelja korupcije

Osim pružanja pravne pomoći prijaviteljima korupcije, TI BiH je u 2016. aktivno djelovao na zagovaranju za unapređenje zakonskog okvira koji bi trebalo da obezbijedi zaštitu prijaviteljima korupcije i podstakne građane da se aktivnije uključe u borbu protiv korupcije.

TI BiH je uspostavio saradnju sa Ministarstvom pravde Republike Srpske u procesu kreiranja Nacrta o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju, te je učestvovao u konsultacijama, dajući preporuke zasnovane na najboljim praksama i međunarodnim standardima. TI BiH je sudjelujući u konsultacijama insistirao na boljoj razradi osnovnih pojmova i jasnoći terminoloških definicija („prijava u dobroj namjeri“, koji stepen sumnje se zahtjeva u odnosu na prijavioca i sl.), kao i na tome da se uklone neusklađenosti Prednacrta za važećim Zakonom o parničnom postupku kako bi se otklonile prepreke za primjenu predloženih rješenja. **Ukupno 16 prijedloga TI BiH je u konačnici usvojeno pri izradi Nacrta zakona**, ali je TI BiH nastavio ukazivati na neusklađenost Nacrta sa Zakonom na nivou BiH, te potencijalne probleme koji bi se mogli javiti u primjeni zakona, imajući u vidu da je predloženo uvođenje sudske zaštite, i to na način da se prijaviocima korupcije prevashodno kroz hitni karakter postupka i određena odstupanja od parničnog postupka (najviše u dijelu koji se odnosi na rokove u postupku sudske zaštite) garantuje mogućnost vođenja posebnog parničnog postupka.

TI BiH je komentare na Nacrt uputio i narodnim poslanicima u Narodnoj skupštini Republike Srpske kada je razmatran, te je iznio sugestije i učestvujući u radu relevantnih skupštinskih odbora.

U decembru 2016., TI BiH je objavio i Analizu pravnog okvira koji se odnosi na zaštitu prijavitelja korupcije i njegove primjene, upoređujući važeća rješenja sa vodećim međunarodnim standardima i preporukama. Osim nepostojanja zaštite na svim nivoima vlasti, analiza ukazuje i na nedovoljne efekte primjene za sada jedinog usvojenog Zakona o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju u institucijama BiH. Do kraja

2015.g. podnijeto je ukupno 10 zahtjeva za dodjelu statusa zaštićenog prijavitelja korupcije, a Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije je samo u jednom skućaju donijela Instrukciju o otklanjanju štetnih radnji učinjenih prema zaštićenom prijavitelju korupcije.

Najvažnije preporuke proizašle iz Analize, odnose se na sljedeće:

- Na svim nivoima vlasti trebalo bi osigurati pravnu zaštitu prijaviocima korupcije, tj. proširiti zakonski okvir na sve nivoe vlasti, ali i osigurati usklađenost.
- Proširiti krug lica u odnosu na koje se pruža posebna pravna zaštita i prema zaposlenicima privatnog sektora, ali i prema angažovanim djelatnicima, drugim osobama koji obavljaju rad van radno-pravnog odnosa ili imaju neposredna saznanja u vezi sa poslodavcem, obuhvatajući zakonom i sve moguće situacije iz kojih mogu nastati prijave u vezi sa radnim okruženjem.
- Razviti aktivnosti koje su usmjerene na promovisanje Zakona o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju u institucijama Bosne i Hercegovine (izrade priručnika, organizovane medijske kampanje, saradnja sa civilnim društvom...).
- Pri izradi novih zakonskih rješenja na entitetskim nivoima vlasti posebnu pažnju obratiti na definisanje osnovnih pojmova kao što su „štetne radnje“, „prijava u dobroj namjer“, „korupcija“ i sl., jer od kvaliteta ovih definicija, bez obzira na izabrani model zaštite, zavisice opseg Zakona, kao i njegova primjena.

Whistleblower protection

In addition to providing legal assistance to whistleblowers, in 2016 TI BiH was active in advocating that the legal framework be improved such to provide protection to whistleblowers and encourage citizens to actively participate in the fight against corruption.

TI BiH worked with the Ministry of Justice of RS on drawing up the Draft Whistleblower Protection Law and participated in the consultation process, making recommendations based on best practices and international standards. Participating in the consultation process TI BiH insisted on better elaboration of the basic concepts and clarity of the terminological definitions (“report in good faith”, which degree of suspicion is required from the whistleblower, etc), as well as on eliminating inconsistencies between the Preliminary Draft and the applicable Civil Procedure Code in order to remove obstacles to the implementation of the proposed provisions. **A total of 16 TI BiH’s proposals were finally adopted and incorporated in the Draft Law**, but TI BiH continued to point to the Draft’s non-compliance with the state-level Law as well as potential problems that might arise in its implementation, given that the judicial model of protection was proposed, which provides that whistleblowers are guaranteed the possibility of initiating special civil proceedings, primarily through the urgent nature of the proceedings and certain departures from the civil proceedings (mostly insofar as they relate to the deadlines in the judicial protection procedure).

TI BiH sent its comments to the Draft Law to MPs in the National Assembly of RS for discussion and put forward suggestions while participating in the work of the relevant parliamentary committees.

In December 2016, TI BiH published an analysis of the legal framework relating to whistleblower protection and its implementation, comparing applicable provisions with leading international standards and recommendations. In addition to the absence of protection at all levels of government, the analysis

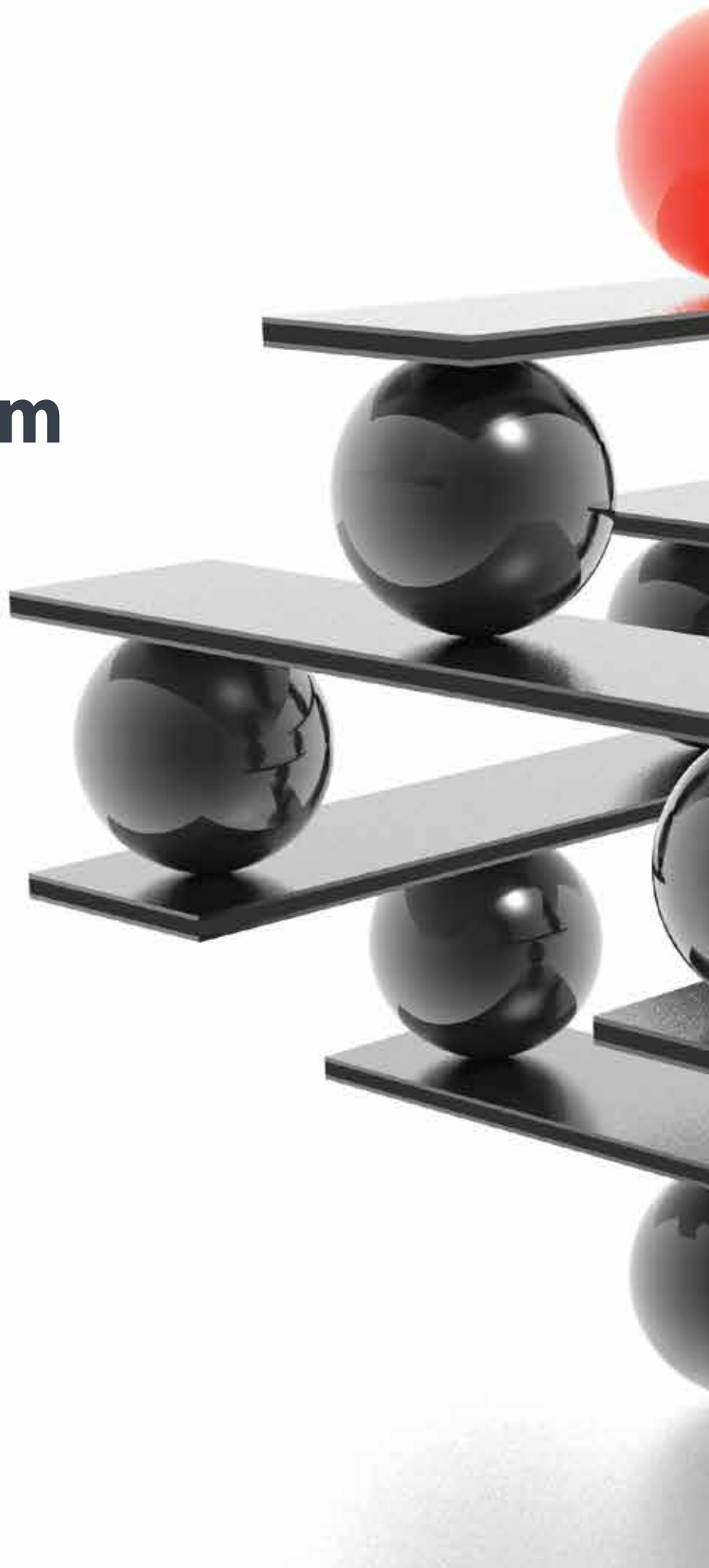
reveals the negligible effects of the implementation of the as yet only adopted Law on Protection of Whistleblowers in the Institutions of BiH. By the end of 2015 a total of 10 applications for the protected whistleblower status were lodged, and the Agency for the Prevention of Corruption and Coordination of the Fight against Corruption issued the Instruction to Eliminate Harmful Acts Performed against the Protected Whistleblower in only one case.

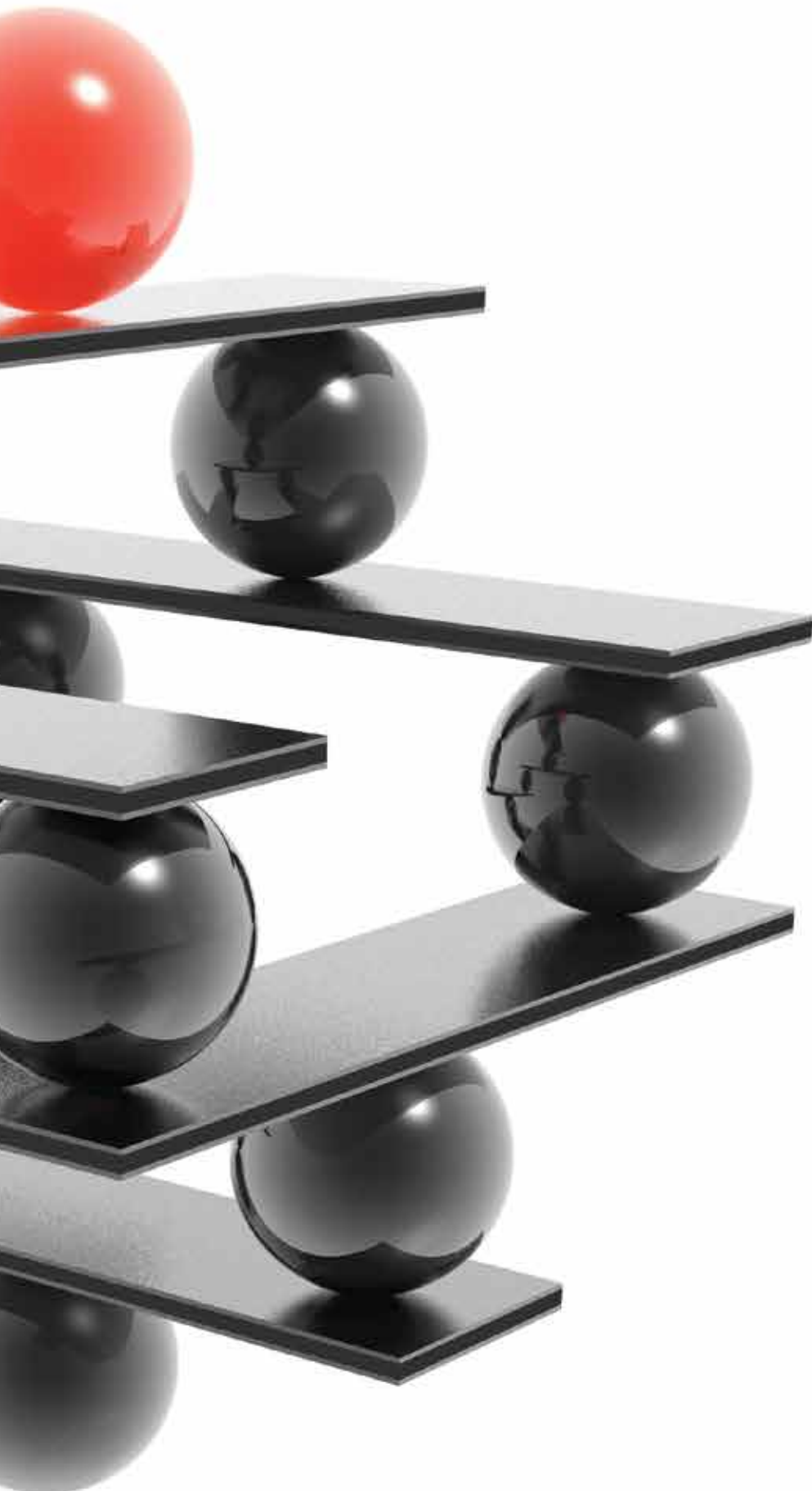
The most important recommendations resulting from the analysis are as follows:

- At all levels of government ensure the legal protection of whistleblowers, i.e. expand the legal framework to all levels of government, and ensure compliance.
- Expand the circle of persons subject to special legal protection to employees in the private sector, too, as well as to temporary service contractors, other persons who perform work outside of the employment status or have direct knowledge about the employer, also encompassing in the law all possible situations which may give rise to corruption reports in connection with employment.
- Develop activities aimed at promoting the Law on Protection of Whistleblowers in the Institutions of BiH (developing a manual, organising a media campaign, cooperation with civil society...).
- When drafting new legislation at the entity levels, particular attention should be devoted to the definition of basic concepts such as ‘harmful acts’, ‘report in good faith’, ‘corruption’, etc., because the extent of the Law, as well as its application will depend on the quality of these definitions, regardless of the selected protection model.

Sistem integriteta na lokalnom nivou

Local Integrity System

Sistem integriteta na lokalnom nivou

Nastavljen je rad sa 20 odabranih općina na obuci i jačanju kapaciteta za kreiranje, usvajanje i provedbu tzv. planova integriteta, odnosno antikorupcijskih planova, kroz koje su opštine identifikovale tačke ranjive na korupciju, te predvidjele niz mjera usmjerenih na prevenciju pojave korupcije.

TI BiH je tokom 2016. godine nastavio rad započeo u 2015. na uspostavljanju saradnje sa opštinama širom BiH na unapređenju integriteta i jačanju antikorupcijskih kapaciteta jedinica lokalne samouprave. Uz podršku Saveza opština i gradova FBiH i RS, kao i Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, nastavljen je rad sa 20 odabranih općina na obuci i jačanju kapaciteta za kreiranje, usvajanje i provedbu tzv. planova integriteta, odnosno antikorupcijskih planova, kroz koje su opštine identifikovale tačke ranjive na korupciju, te predvidjele niz mjera usmjerenih na prevenciju pojave korupcije.

Opštine koje su bile uključene u proces izrade planova integriteta su: Centar Sarajevo, Istočna Ilidža, Bratunac, Srebrenica, Srebrenik, Živnice, Pelagićevo, Lopare, Trebinje, Široki Brijeg, Grude, Posušje, Cazin, Bosanska Krupa, Kozarska Dubica, Šipovo, Šamac, Tešanj, Petrovo i Orašje.

Preko 60 predstavnika iz nabrojanih jedinica lokalne samouprave je prošlo kompletan set obuka o kreiranju planova integriteta na lokalnom nivou. Među njima su se nalazili pojedinci sa različitim pozicijama i profila, od inspektora u pojedinim opštinskim institucijama, pa do šefova odsjeka za javne nabavke, opšte poslove, finansije. Riječ je o osobama na pozicijama koje su direktno izložene rizicima korupcije i bez čijeg angažmana jedinice lokalne samouprave teško mogu da se odupri pojavi korupcije.

Svi predstavnici jedinica lokalne samouprave su tokom cjelokupnog procesa bili izrazito motivisani za rad na izgradnji boljeg radnog okruženja i jačanju antikorupcijskih mehanizama. Kao prednost ovih aktivnosti posebno je istaknuta mogućnost razmjene iskustava i dobrih praksi. Evaluacija nakon završetka aktivnosti na lokalnom nivou je pokazala da su opštine izrazito zadovoljne radom Transparency International u BiH, te da će ove aktivnosti preporučiti i drugim jedinicama lokalne samouprave kao izrazito korisne u procesu izgradnje kapaciteta za borbu protiv korupcije na lokalnom nivou.

Tokom ovog procesa svih 20 opština koje su bile uključene u obuke je izradilo svoje vlastite planove integriteta.

Na završnoj konferenciji, koja je organizovana u Sarajevu 22. novembra 2016. godine, na kojoj je prisustvovalo preko 100 predstavnika svih nivoa vlasti u BiH, načelnika opština i gradova u BiH, predstavnici ambasada, međunarodnih organizacija i organizacija civilnog društva, prezentovani su rezultati projekta, te podijeljena iskustva u izradi planova integriteta.

Načelnici opština uključenih u proces izrade planova integriteta su bili složni u mišljenju da će unapređenje transparentnosti, kao i primjena planova integriteta, biti važni faktori za razvoj lokalnih zajednica i privlačenje investicija i ulaganja u ove opštine.

Rad sa jedinicama lokalne samouprave je pokazao da postoji potreba za ovim aktivnostima na lokalnom nivou, posebno uzevši u obzir nedostatak kapaciteta na lokalnom nivou da se sistemski pristupi problemu korupcije i izradi antikorupcijskih politika usmjerenih na prevenciju korupcije.

➔ Local Integrity System

TI BiH continued working with the 20 selected municipalities on training and capacity building for the development, adoption and implementation of integrity plans, i.e. anti-corruption plans, by way of which municipalities identified points vulnerable to corruption and envisaged a series of measures aimed at the prevention of corruption.

In 2016 TI BiH continued the work started in 2015 with the aim of establishing cooperation with municipalities across the country to enhance integrity and strengthen the anti-corruption capacity of local governments. With the support of the Associations of Municipalities and Cities of FBiH and RS, as well as the Agency for Prevention of Corruption and Coordination of the Fight against Corruption, TI BiH continued working with the 20 selected municipalities on training and capacity building for the development, adoption and implementation of integrity plans, i.e. anti-corruption plans, by way of which municipalities identified points vulnerable to corruption and envisaged a series of measures aimed at the prevention of corruption.

The municipalities that were involved in the drafting of integrity plans are: Centar Sarajevo, Istočna Ilidža, Bratunac, Srebrenica, Srebrenik, Živinice, Pelagićevo, Lopare, Trebinje, Široki Brijeg, Grude, Posušje, Cazin, Bosanska Krupa, Kozarska Dubica, Šipovo, Šamac, Tešanj, Petrovo and Orašje.

Over 60 representatives from the above municipalities received a complete set of training on developing local integrity plans. Among them were individuals occupying different positions and with varying professional backgrounds, ranging from municipal inspectors, to the heads of public procurement departments, general affairs departments and finance departments. These people occupy positions that are directly exposed to the risks of corruption and without their involvement local governments cannot properly tackle corruption. Throughout the entire process all representatives of local governments were extremely motivated to work towards building a better working environment and strengthening anti-corruption mechanisms. They all cited the opportunity to share experiences and good practices as a major advantage of these activities. Evaluation conducted after completion of the activities at the local level showed that municipalities were extremely satisfied with the work of TI BiH, and that they would recommend those activities to other municipalities as particularly useful in the process of building capacity to combat corruption at the local level.

During the process, all 20 municipalities that were involved in training developed their own integrity plans.

The final conference, organised in Sarajevo on 22 November 2016, which was attended by over 100 representatives of all levels of government, mayors of municipalities and cities in BiH, representatives of embassies, international organisations and civil society organisations, was used to present the project results and exchange experiences in the development of integrity plans.

The mayors of the municipalities involved in the drafting of integrity plans were unanimous in the opinion that the promotion of transparency and implementation of integrity plans would be important factors for the development of local communities and attracting investment to their municipalities.

Working with local governments has shown that there is a need for such activities at the local level, especially given the lack of local capacity to systematically address the problem of corruption and develop anti-corruption policies aimed at the prevention of corruption.

Javne nabavke

Public procurement

Javne nabavke

TI BiH je angažovan na unapređenju sistema javnih nabavki u BiH, i to kroz:

- Analizu stanja i kreiranje preporuka za unapređenje zakonskog okvira i implementacije Zakona o javnim nabavkama u BiH;
- Pružanje pravne pomoći u postupcima nabavki u okviru Centra za pružanje pravne pomoći u borbi protiv korupcije;
- Organizovanje i učestvovanje u obukama za ugovorne organe, ponuđače, nevladine organizacije i medije, o relevantnim propisima i praksama javnih nabavki.

U 2016. godini TI BiH je nastavio napore započete u prethodnom periodu na zagovaranju za unapređenje Zakona o javnim nabavkama i uticaj na zakonodavce i relevantne institucije da podrže izmjene Zakona koje bi unaprijedile antikorupcijske mehanizme. TI BiH je nastavio sa koordinacijom sa institucijama kako bi se amandmani koje je uputio predstavnicima u PS BiH našli u proceduri, kao i sa koordinacijom sa ostalim organizacijama civilnog društva koje aktivno zagovaraju u ovoj oblasti, kako bi se zajednički prijedlozi uputili na usvajanje. TI BiH je javnim dijelovanjem ukazivao na potrebu sistemskih izmjena Zakona. Započete aktivnosti na zagovaranju prema Delegaciji EU i Agenciji za javne nabavke kako bi se prijedlozi, a i sama koalicija uključili u najavljene aktivnosti na usklađivanju Zakona sa EU direktivama, te kako bi se ovaj proces iskoristio da se Zakon unaprijedi i u smislu antikorupcionih mehanizama. U sklopu ovoga, TI BiH je organizovao konsultacije sa Agencijom za javne nabavke, Uredom za razmatranje žalbi, EU Delegacijom, USIAD i drugom organizacijama civilnog društva s ciljem uspostavljanja saradnje na izmjenama Zakona o javnim nabavkama. Na sastanku su dogovoreni modaliteti saradnje i uključivanje OCD u proces kreiranja prijedloga izmjena Zakona, što je rezultiralo i pozivom od strane AJN na dostavljanje preporuka za unapređenje Zakona. Osim toga objavljen je i monitoring o zakonodavnim aktivnostima i primjeni Zakona, koji je takođe inkorporirao prijedloge za unapređenje zakonskog okvira. TI BiH je sve dosadašnje analize i prijedloge dostavio Agenciji za javne nabavke, te će u narednom periodu sa početkom procesa izmjena, TI BiH nastaviti koordinaciju sa OCD i Agencijom kako bi se osiguralo uključivanje antikorupcionih mehanizama u izmjene.

TI BiH je ukazao i na nekoliko slučajeva zloupotreba u javnim nabavkama, kroz koje je dodatno ilustrovana potreba izmjene zakonskog okvira. Jedan od primjera na koje je TI BiH ukazivao i djelovao prema nadležnim institucijama je slučaj netransparentnih javnih nabavki provedenih od strane „Elektrokrajine“ Banja Luka. U pitanju je proces dodjele ugovora za izgradnju 35kv voda „Medna-Čađavica“ u vrijednosti preko 3 miliona KM, koji je Elektrokrajina dodijelila LSB Elektranama – istoj firmi koja je i koncesionar i investitor gradnje MHE Medna.

Public Procurement

TI BiH is engaged in the improvement of the public procurement system in BiH, through:

- Performing situational analysis and creating recommendations for improving the legal framework and the implementation of the Law on Public Procurement in BiH;
- Providing legal assistance in procurement procedures through the Advocacy and Legal Advice Centre;
- Organising and participating in training for contracting authorities, bidders, NGOs and the media on the relevant laws and public procurement practices.

In 2016, TI BiH resumed efforts started in the previous period to advocate for the improvement of the Public Procurement Law and exerting influence on legislators and relevant institutions to support amendments to the Law to improve anti-corruption mechanisms. TI BiH continued coordinating with the institutions to ensure that amendments sent to MPs in the Parliamentary Assembly of BiH were tabled for debate and passage, as well as coordinating with other CSOs which actively advocate in that area, in order to send joint amendments for adoption. As part of its public activities, TI BiH pointed to the need for systemic changes to the Law. Also, TI BiH started advocating with the EU Delegation and the Public Procurement Agency to ensure that the proposed amendments, as well as the coalition itself, are involved in the newly-announced process of harmonising the Law with EU directives, as well as to use the process to improve the Law in terms of anti-corruption mechanisms. As part of this, TI BiH organised a consultation meeting with the Public Procurement Agency, Procurement Review Body, EU Delegation, USAID and other CSOs with the aim of establishing cooperation on amending the Public Procurement Law. The meeting agreed the modalities of cooperation and involvement of CSOs in the process of drafting proposed amendments to the Law, which resulted in a call from the PPA for submission of proposals for improving the Law. Also, TI BiH published a monitoring report on legislative activities and implementation of the Law, which also incorporated proposals for improvement of the legal framework. TI BiH submitted all the above analyses and proposals to the Public Procurement Agency and will, in the coming period, continue coordinating with CSOs and the Agency to ensure the inclusion anticorruption mechanisms in the amendment process.

TI BiH pointed to several cases of corruption in public procurement, using them to further illustrate the need for amending the legal framework. One example which TI BiH pointed out and acted upon is the case of opaque public procurement procedures in “Elektrokrajina” Banja Luka.

TI BiH je utvrdio da iako je Zakonom o javnim nabavkama propisano da ugovori ovakve vrste moraju biti dodijeljeni otvorenim postupkom, Elektrokrajina ga je direktno dodijelila LSB Elektranama pregovaračkim postupkom bez objave obavještenja. TI BiH se obraćao Agenciji za javne nabavke u ovom slučaju, i iz dokumentacije koju je Elektrokrajina dostavila Agenciji utvrđeno je da su i sami uslovi ugovora sporni, jer su postavljeni tako da ako Elektrokrajina u roku od tri godine ne isplati sve rate, LSB postaje vlasnik ovog voda. Kada se uzme u obzir i to da podaci pokazuju da je RS kompletnom ovom koncesijom zapravo biti u gubitku, i sve uočene nepravilnosti od samog početka, TI BiH je javno ukazivao na to da se u ovom slučaju direktno pogodovalo ponuđaču. Kako bi dodatno skrenuo pažnju na ovaj slučaj, TI BiH je pripremio i video priču, pod nazivom „Otimanje rijeke“ koja osim što prikazuje primjer ova nabavke, detaljno analizira i kompletan proces dodjele koncesije za izgradnju MHE Medna. Video priča je promovisana putem društvenih i online medija, te je emitovana na portalima i TV stanicama širom BiH.

TI BiH je, takođe, u saradnji sa Transparency International Češke djelovao u oblasti javnih nabavki u sektoru zdravstva. Održao je konsultativne sastanke sa predstavnicima ugovornih organa u sektoru zdravstva, na kojima je diskutovano o postojećem pravnom okviru i praksama provođenja javnih nabavki u zdravstvu, sa naglaskom na nabavku medicinske opreme, dostupnost i blagovremenost relevantnih podataka, identifikovanim problemima i potencijalnim mogućnostima za njihovo prevazilaženje, te su informacije dobijene od ugovornih organa korištene u izradi Analize i preporuka u oblasti javnih nabavki u sektoru zdravstva.

U junu 2016. godine organizovana je studijska posjeta za tri predstavnika ugovornih i regulatornih organa u oblasti zdravstva i jednog predstavnika TI BiH. Tokom njihovog boravka u Češkoj organizovan je niz posjeta i konsultativnih sastanaka sa ugovornim organima Češke. Tom prilikom razmijenjena su iskustva i primjeri dobre prakse koji obje zemlje mogu pretočiti u preporuke za unapređenje. Organizovana su i dva okrugla stola pod nazivom „Javne nabavke u sektoru zdravstva: Kako unaprijediti sistem javnih nabavki?“. Cilj održavanja ovih okruglih stolova bila je prezentacija dosadašnjih nalaza, ali i prikupljanje povratnih informacija od učesnika/glavnih aktera u sektoru zdravstva kako bi se kompletirali i finalizirali zaključci i preporuke za unapređenje sistema javnih nabavki u BiH. Nakon prikupljenih komentara i sugestija na održanim okruglim stolovima finalizirana je i objavljena „Analiza javnih nabavki u sektoru zdravstva“.

Takođe, kroz aktivnosti vezane za inicijativu Partnerstvo za otvorenu vlast, TI BiH je zajedno sa koalicijom OCD djelovao i na unapređenju otvorenosti javnih nabavki, insistirajući u procesu konsultacija za sadržaj Akcionog plana BiH na uključenju mjera usmjerenih na jačanje transparentnosti javnih nabavki.

The case concerned the process of awarding the contract for the construction of 35kv power line “Medna-Čađavica” worth more than BAM 3 million, which “Elektrokrajina” awarded to “LSB Elektrane” – the same company that is both the concessionaire and the investor in the construction of the micro hydro Medna. TI BiH found that, despite the fact that the Public Procurement Law stipulated that such contracts had to be awarded through open procedure, “Elektrokrajina” had awarded it directly to “LSB Elektrane” through negotiated procedure without prior publication of a procurement notice. TI BiH contacted the Public Procurement Agency about the case and, based on the documentation that “Elektrokrajina” submitted to the Agency, it was established that the terms of the contract themselves were also controversial, as they provided that if “Elektrokrajina” failed to pay all instalments within three years, LSB would become the owner of the power line. Given that the data showed that RS would actually make a loss through the complete concession, and taking into account all the identified irregularities, TI BiH publicly pointed out that the bidder in that case was directly favoured. To further draw attention to the case, TI BiH prepared a video story, titled “River Hijacking”, which showed an example of that procurement and analysed in detail the entire process of awarding a concessions for the construction of the micro hydro “Medna”. The video story was promoted through social networks and online media and broadcast on web portals and TV channels across the country.

Also, in cooperation with Transparency International Czech Republic TI BiH worked in the field of public procurement in the health sector. It held consultative meetings with representatives of contracting authorities in the health sector, where they discussed the existing legal framework and practice of conducting public procurement in the health sector, with emphasis on the purchase of medical equipment, the availability and timeliness of relevant data, identified problems and opportunities for overcoming them. The information obtained from the contracting authorities was used in the preparation of the Analysis and Recommendations in the Field of Public Procurement in the Health Sector.

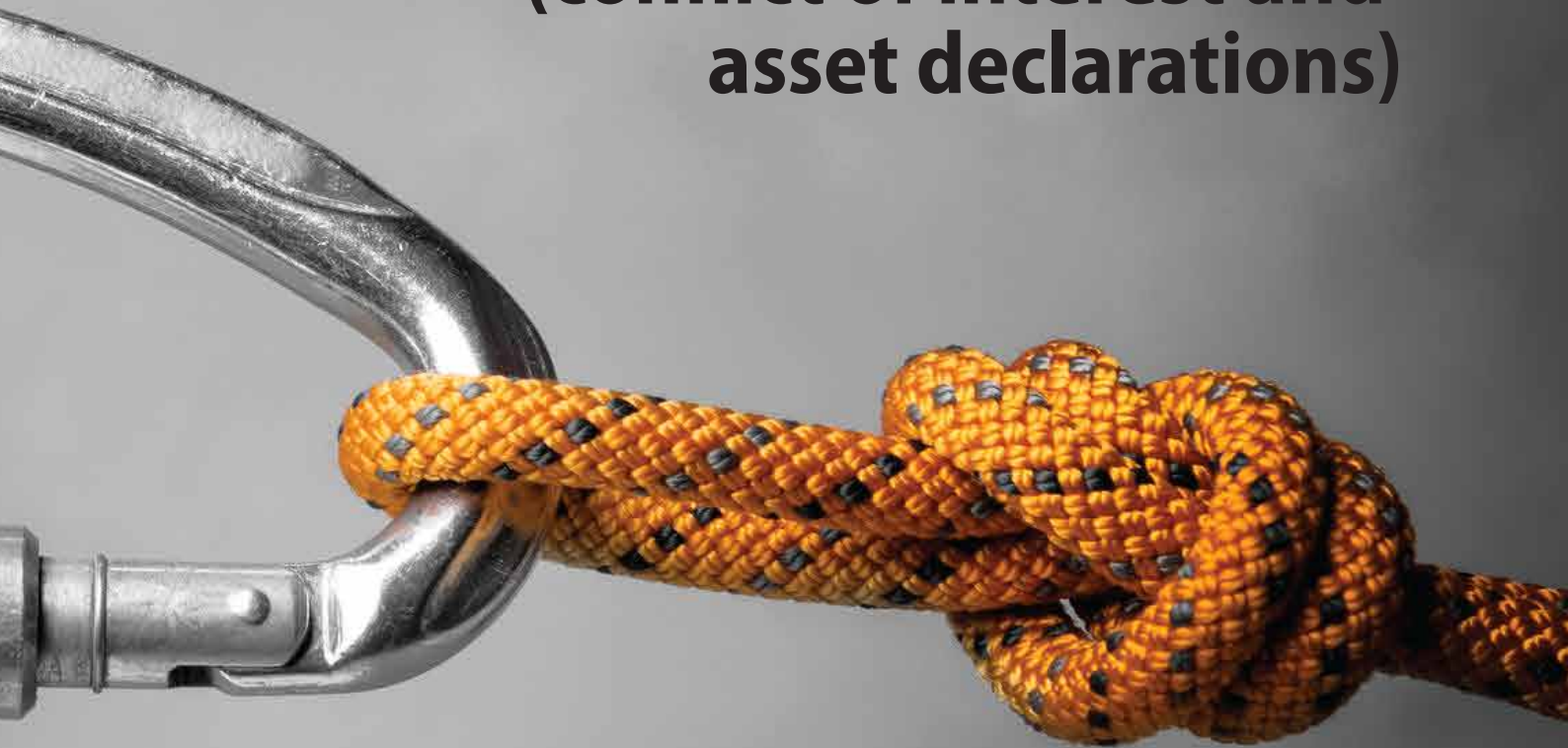
In June 2016, a study visit was organised for three representatives of the contracting and regulatory authorities in the health sector and a representative of TI BiH. During their stay in the Czech Republic a series of visits and consultative meetings with contracting authorities of the Czech Republic were organised for the purpose of sharing experiences and examples of good practice that both countries could translate into recommendations for improvement. Also, two round tables were organised titled ‘Public procurement in the health sector: How to improve the public procurement system?’. The aim of the round tables was to present the findings as well as collect feedback from the participants/key actors in the health sector in order to complete and finalise the conclusions and recommendations for improving the public procurement system in BiH. Upon collection of comments and suggestions at the round tables, the Analysis of Public Procurement in the Health Sector was finalised and published.

Also, as part of the activities related to the Open Government Partnership initiative, TI BiH worked together with the CSO coalition on enhancing the transparency of public procurement, insisting in the consultation process for the Action Plan of BiH on the inclusion of measures aimed at strengthening the transparency of public procurement.

**Jačanje integriteta
nosilaca javnih funkcija
(sukob interesa i
imovinski kartoni)**

**Strengthening the integrity
of public office holders
(conflict of interest and
asset declarations)**

Jačanje integriteta nosilaca javnih funkcija (sukob interesa i imovinski kartoni)

Nudeći konkretna rješenja, TI BiH je pripremio prijedloge novog Zakona o sukobu interesa, koji uključuje izmjene nadležnosti za provođenje zakona, pooštavanje ograničenja za javne zvaničnike, jačanje sankcija, kao i transparentnosti imovinskih kartona i uspostavljanje njihove kontrole.

S ciljem jačanja mehanizama za osiguranje integriteta nosilaca javnih funkcija, fokus TI BiH napora u 2016. bilo je unapređenje zakonskog okvira u oblasti sukoba interesa i imovinskih kartona, imajući u vidu nefunkcionalnost postojećeg sistema, koji se ogleda u rascjepkanosti propisa, problemima u funkcionisanju Komisije za odlučivanje o sukobu interesa na nivou BiH, te činjenici da je na nivou FBiH blokirana primjena Zakona o sukobu interesa još od 2013. godine.

TI BiH je održao seriju konsultacija sa relevantnim institucijama u pogledu zagovaranja za unapređenje zakonskog okvira o sukobu interesa i imovinskih kartona i prikupljanja prijedloga za najbolja zakonska rješenja. Konstantno je ukazivao na manjkavosti zakonskog okvira i nefunkcionalnost, tj. višegodišnju blokadu primjene propisa o sukobu interesa, te je upućivao javne reakcije, zajedno sa preporukama za unapređenje zakonskog okvira za koje zagovara od početka kampanje.

Nudeći konkretna rješenja, TI BiH je pripremio prijedloge novog Zakona o sukobu interesa, koji uključuje izmjene nadležnosti za provođenje zakona, pooštavanje ograničenja za javne zvaničnike, jačanje sankcija, kao i transparentnosti imovinskih kartona i uspostavljanje njihove kontrole.

Prijedlozi TI BiH odnose se na proširenje kruga lica na koja se propisi primjenjuju – sa dosadašnje uske primjene na izabrane, imenovane zvaničnike i savjetnike, na sve nosioce javnih funkcija, što uključuje sva izabrana, imenovana i postavljena lica u svim institucijama, ustanovama, preduzećima i organima koje osnivaju organi vlasti.

TI BiH takođe predlaže da se nadležnost za primjenu Zakona sa Komisije za odlučivanje o sukobu interesa BiH izmjesti na tijelo koje će biti nezavisno, a ne politički imenovano.

Ostali prijedlozi TI BiH odnose se na:

- Priširenje ograničenja za angažman nosilaca javne funkcije u privatnim preduzećima, kako bi se spriječila dosadašnja praksa da javni zvaničnici budu vlasnici ili imaju finansijski interes u firmama koje posluju s državom
- Zabranu obavljanja više funkcija, bez obzira na kojem nivou vlasti su funkcije
- Obavezu podnošenja izvještaja o finansijskom i imovinskom stanju na godišnjoj osnovi, kao i uspostavljanje provjere tačnosti podataka u izvještajima i objavljivanje registra nosilaca funkcija i njihov imovine
- Povećanje novčanih sankcija i uvođenje dodatnih sankcija, kao što su razrješenje s dužnosti i poništenje djela nastalog u situaciji povrede zakona.

Strengthening the integrity of public office holders (conflict of interest and asset declarations)

Offering concrete solutions, TI BiH prepared a proposal of the new Law on Conflict of Interest, which includes changes to the responsibility for implementation of the law, tightening restrictions on public officials, introducing stricter sanctions, and enhancing transparency and establishing control of asset disclosure forms.

In order to strengthen mechanisms to ensure the integrity of public office holders, the focus of TI BiH's efforts in 2016 was on the improvement of the legal framework regulating conflict of interest and asset disclosure forms, given the inefficiency of the existing system as reflected in fragmented regulations, problems in the functioning of the state-level Commission for Determining Conflict of Interests, and the fact that implementation of the Law on Conflict of Interest at the level of FBiH has been blocked since 2013.

TI BiH held a series of consultations with relevant institutions to advocate for improvements to the legal framework on conflict of interests and asset disclosure forms and collect inputs and suggestions for the best legal solutions. Also, it kept bringing attention to the shortcomings of the legal framework and inefficiency of regulations on conflict of interest, i.e. multi-year blockade of their implementation, and sent public reactions along with recommendations for improvement of the legal framework it had been advocating for since the beginning of the campaign.

Offering concrete solutions, TI BiH prepared a proposal of the new Law on Conflict of Interest, which includes changes to the responsibility for implementation of the law, tightening restrictions on public officials, introducing stricter sanctions, and enhancing transparency and establishing control of asset disclosure forms.

TI BiH's proposals relate to the widening of the circle of persons to whom the regulations apply – from the current narrow circle including elected officials, executive officeholders and advisors to all public office holders, including all elected and appointed officials in all institutions, organisations, companies and bodies established by governmental authorities.

TI BiH also proposed that the responsibility for the implementation of the Law be transferred from the BiH Commission for Determining Conflict of Interest to a body that will be independent and not politically appointed.

Other proposals include:

- Expanding restrictions on involvement of public office holders in private enterprises, in order to prevent the current practice for public officials to own or have a financial interest in companies doing business with the government

TI BiH planira slična rješenja prilagoditi i ponuditi na entitetskom nivou, kako bi se osigurala ujednačenost propisa.

Kako bi se osigurala podrška za prijedloge, uslijedile su i aktivnosti zagovaranja – predstavljanje prijedloga na Konferenciji održanoj u maju 2016., njihovo upućivanje zastupnicima u Parlamentarnoj skupštini BiH, sastanci sa zakonodavcima i predstavnicima institucija, te medijska promocija prijedloga.

Obavljen je niz zagovaračkih sastanaka sa zastupnicima u PS BiH, međunarodnim organizacijama i institucijama, i predstavnicima drugih relevantnih institucija kako bi se obezbijedila podrška, konsultacije u vidu radionica sa parlamentarcima, organizacija javnih događaja i učešće na događajima na kojima je promovisana inicijativa, itd.

I parlamentarci i druge institucije koje je TI BiH konsultovao prepoznaju nužnost izmjene zakona, te su generalno saglasni s prijedlozima TI BiH.

TI BiH je u sklopu ove inicijative uspostavio saradnju i sa National Democratic Institute (NDI), koji direktno saraduje i provodi aktivnosti sa nosiocima zakonodavne vlasti, pa je tako u novembru organizovao i dvodnevnu radionicu s članovima Demokratske inicijative za Evropu (DIE), koja se sastoji od parlamentaraca iz različitih političkih stranaka i različitih nivoa vlasti. Tokom radionice, TI BiH je detaljno predstavio rješenja, prikupio prijedloge i komentare učesnika u vezi sa sadržajem prijedloga zakona, ali i u vezi s postupkom koji će biti najprikladniji za usvajanje prijedloga TI BiH.

TI BiH je djelovao i u oblasti unapređenja integriteta nosilaca pravosudnih funkcija. Izradio je analizu propisa i prakse kada su u pitanju sukob interesa i imovinski kartoni u pravosudnoj zajednici, koja je prezentovana na regionalnij konferenciji Imovinski kartoni nosilaca pravosudnih funkcija koja je održana u maju 2016. Na konferenciji su pored predstavnika pravosuđa i civilnog društva iz BiH, učestvovali i predstavnici iz zemalja regiona – Hrvatska, Srbija, Makedonija, Crna Gora, Turska i Kosovo. TI BiH je, prezentujući analizu, dao preporuke, koje se odnose na ograničavanje zapošljavanja u određenim pravnim licima nakon prestanka pravosudne funkcije, dostupnost finansijskih izvještaja i imovine, ograničenja vanpravosudnih aktivnosti nosilaca pravosudne vlasti, te posebno na institucionalni nadzor nad sukobom interesa i imovinskim kartonima. TI BiH je nastavio zagovaranje u vezi sa neophodnim unapređenjima kroz javne događaje, konsultacijama sa institucijama pravosuđa, te prema međunarodnim institucijama, prvenstveno EU.

- Prohibition on performing multiple functions, regardless of the level of government
- Obligation to submit a report on the financial situation and assets on an annual basis, as well as the establishment of a mechanism to verify the accuracy of the reports and the publication of the register of office holders and their assets
- Increasing fines and introducing additional sanctions, such as dismissal from office and the annulment of the act resulting from violations of the law.

TI BiH is planning to adapt and offer similar solutions at the entity level, in order to ensure consistency of regulations.

To garner support for the proposals, TI BiH implemented a series of advocacy activities – presentation of the proposals at a conference held in May 2016, sending the proposals to the MPs in the Parliamentary Assembly of BiH, meetings with legislators and representatives of institutions, and media promotion of the proposals.

Also, TI BiH conducted a series of advocacy meetings with the MPs in the Parliamentary Assembly of BiH, international organisations and institutions, and representatives of other relevant institutions in order to enlist support and secure consultation in the form of workshops with parliamentarians, organisation of public events and participation in events to promote the initiative, etc.

Both the parliamentarians and other institutions that TI BiH consulted recognise the need for amending the law, and they generally agree with TI BiH's proposals.

As part of the initiative, TI BiH established cooperation with the National Democratic Institute (NDI), which directly works and carries out activities in cooperation with the holders of legislative power. In November it organised a two-day workshop with members of the Democratic Initiative for Europe (DIE), which consists of parliamentarians from different political parties and different levels of government. At the workshop, TI BiH presented the proposed amendments in detail and collected comments and suggestions from participants regarding the content of the amendments or in connection with the procedure that will be most appropriate for the adoption of TI BiH's proposals.

TI BiH was also active in the area of enhancing the integrity of judicial office holders. It conducted an analysis of legislation and practices concerning conflict of interest and asset disclosure forms in the judicial community, which was presented at a regional conference on Asset Disclosure Forms of Judicial Office Holders, which was held in May 2016. In addition to representatives of the judiciary and civil society from BiH, the conference was attended by representatives from other countries in the region – Croatia, Serbia, Macedonia, Montenegro, Turkey and Kosovo. Along with presenting the analysis, TI BiH made recommendations relating to restricting employment in certain legal entities after leaving judicial office, the availability of financial and asset reports, restrictions on non-judicial activities of judicial office holders, and, in particular, the institutional oversight of conflict of interest and asset disclosure forms. TI BiH continued advocacy activities relating to necessary improvements through public events and consultation with judicial authorities and international institutions, primarily the EU.

Finansiranje političkih partija
Political party financing

Finansiranje političkih partija

Imajući u vidu da su u maju 2016. usvojene izmjene Izbornog zakona i Zakona o finansiranju političkih partija, TI BiH je prethodno sačinio niz preporuka za unapređenje Izbornog zakona usmjerene na smanjenje zloupotreba javnih sredstava i funkcija u izbornoj kampanji, koje je uputio Interresornoj radnoj grupi za izmjene izbornog zakonodavstva.

U procesu usvajanja izmjena Zakona o finansiranju političkih partija, TI BiH je takođe objavio analizu usklađenosti Prijedloga sa preporukama GRECO-a, naglašavajući nedovoljan opseg predloženih izmjena, kao i preporuke za usaglašavanje sa GRECO preporukama. Komentari, tj. Analiza, su upućeni svim zastupnicima u PSBiH, kao i članovima Interresorne grupe, kao i samom GRECO-u i predstavnicima međunarodne zajednice, kako bi se osiguralo unapređenje prijedloga. U isto vrijeme, TI BiH je vršio aktivnosti zagovaranja za unapređenje oba zakona i promovisao preporuke putem medija i javnih događaja, sa ciljem uticanja na donosioce odluka da se iskoristi proces izmjena ovih ključnih zakona za unapređenje transparentnosti i odgovornosti političkih partija i izbornih kampanja.

Tokom 2016., TI BiH je pratio tok izborne kampanje za Lokalne izbore 2016., ukazujući na potencijalne slučajeve zloupotreba javnih sredstava u izbornoj kampanji, kao i kršenja Zakona o finansiranju političkih partija, o čemu je obavještavao i Centralnu izbornu komisiju. Jedna od prijava koju je TI BiH uputio CIK BiH odnosi se na potencijalno kršenje Zakona od strane Stranke demokratske akcije, u slučaju prikupljanja donacija od pravnih lica, što uključuje i javna preduzeća, koja predstavljaju zabranjen izvor finansiranja.

Sačinjen je i Monitoring finansiranja političkih partija 2016., u sklopu publikacije Monitoring provođenja antikorupcionih reformi, u kojem je pružen presjek zakonodavnih aktivnosti, sa osvrtom na kvalitet izmjena zakona, kao i presjek prakse kroz analizu efikasnosti provođenja zakona i primjere zloupotreba koje nisu obuhvaćene samim zakonskim okvirom. Monitoring je prezentovan, zajedno sa ostalim nalazima, na Konferenciji povodom Međunarodnog dana borbe protiv korupcije, 9.12.2016.

www.ti-bih.org

➔ Political party financing

Bearing in mind that the Election Law and the Law on Political Party Financing were amended in May 2016, TI BiH had previously drafted a series of recommendations for improving the Election Law aimed at curbing the abuse of public office and public funds in election campaigns and sent them to the Interministerial Working Group for Amending the Electoral Legislation.

In the process of the adoption of amendments to the Law on Political Party Financing, TI BiH published an analysis of compliance of the Proposal with the GRECO recommendations, highlighting the inadequate scope of the proposed amendments and making recommendations for ensuring compliance with the GRECO recommendations. The Analysis (in the form of comments) was sent to all MPs in the BiH Parliamentary Assembly and members of the Interministerial Working Group, as well as the GRECO and representatives of the international community, in order to ensure the improvement of the proposed amendments. At the same time, TI BiH conducted advocacy activities to improve both laws and promoted the recommendations through the media and public events with the aim of influencing decision makers to make use of the process of amending the two key pieces of legislation in order to improve the transparency and accountability of political parties and election campaigns.

In 2016 TI BiH monitored the election campaign for 2016 Local Election, calling attention to potential cases of abuse of public funds in the election campaign, as well as violations of the Law on Political Party Financing, of which it notified the Central Election Commission (CEC). One of the reports that TI BiH sent to CEC BiH refers to a potential breach of the Law by the Democratic Action Party, relating to collection of donations from legal entities, including public enterprises, which are a prohibited source of funding.

TI BiH produced a 2016 Monitoring Report on Political Party Financing, as part of the publication Monitoring Anti-corruption Reforms, which provides an overview of legislative activities, with focus on the quality of legislative changes, as well as an overview of the practice through an analysis of the effectiveness of law implementation and examples of abuse not covered by the current legislative framework. The Monitoring was presented, along with other findings, at the Conference held on 9 December 2016, on the occasion of the International Anti-Corruption Day.

**Reforma
javne
uprave**

Public Administration Reform

Reforma javne uprave

TI BiH je u 2016.g. sačinio niz analiza, te objavio drugi sveobuhvatni monitoring izvještaj o rezultatima reformskih aktivnosti u oblasti upravljanja ljudskim resursima u javnoj upravi, upravljanja javnim finansijama i u oblasti transparentnosti, odgovornosti i integriteta.

TI BiH je i u 2016. nastavio pratiti provedbu reforme javne uprave u BiH sa posebnim naglaskom na zapošljavanje, javne finansije i transparentnost, odgovornost i integriteta. TI BiH je prva organizacija u BiH koja se dugoročno i strateški posvetila praćenju rezultata reforme javne uprave, ponukana činjenicom da institucije, ni nakon više od 10 godina provođenja reformi, nisu građanima pružile adekvatne informacije o svojim rezultatima i aktivnostima. TI BiH, kroz projekat Monitoring reforme javne uprave (PARM) koji provodi u saradnji sa Centrom za istraživačko novinarstvo (CIN), nastoji kroz aktivno uključivanje organizacija civilnog društva, dati doprinos efikasnijem provođenju reformskih ciljeva, te približiti reformske procese građanima i krajnjim korisnicima usluga koje pruža javna uprava. Fokus je na mjerenju neposrednog i konkretnog uticaja provedbe reforme javne uprave i napretka u provedbi glavnih ciljeva reforme.

Kako bi dobio objektivnan presjek stanja, te identifikovao probleme i formulisao preporuke za unapređenje u oblastima koje prati, TI BiH je u 2016.g. sačinio niz analiza, te objavio drugi sveobuhvatni monitoring izvještaj o rezultatima reformskih aktivnosti u oblasti upravljanja ljudskim resursima u javnoj upravi, upravljanja javnim finansijama i u oblasti transparentnosti, odgovornosti i integriteta. Takođe, kroz organizaciju niza javnih događaja unaprijeđen je dijalog sa institucijama i promovisan značaj organizacija civilnog društva u reformskim procesima. Intenzivirane su zagovaračke aktivnosti prema donosiocima odluka na svim nivoima vlasti u BiH, a kao posebno značajno postignuće u zagovaračkim aktivnostima izdvajaju se inicijative ostvarene na nižim nivoima vlasti u oblasti zapošljavanja.

Kao posebno značajna aktivnost u 2016.g. izdvaja se okrugli sto na temu „Menadžerski kapaciteti u javnoj upravi: Ko i kako upravlja javnom upravom u BiH?“, na kojem je TI BiH prezentovao analizu „Praksa upravljanja u strukturama državne službe u Bosni i Hercegovini“, čime je TI BiH nastojao afirmisati pitanje opštih menadžerskih kapaciteta kao jedno od ključnih pitanja cjelokupne reforme javne uprave i ukazao na neophodnost daljih istraživanja na ovu temu.

Ključni nalazi monitoringa

Uprkos značajnoj međunarodnoj finansijskoj podršci i činjenici da se reforma javne uprave u BiH provodi više od deset godina, sistemski problemi u svim strukturama javne uprave u BiH i dalje koče ostvarivanje napretka u provođenju reforme javne uprave, a to su:

- 1. Izostanak političke podrške reformama;**
- 2. Nefikasan sistem koordinacije reformskih aktivnosti;**
- 3. Nedostatak opštih menadžerskih kapaciteta;**
- 4. Upitan profesionalizam i integritet struktura državne službe.**

Public Administration Reform

TI BiH in 2016 performed a series of analyses and published the second comprehensive monitoring report on the results of the reform activities in the areas of human resources management in public administration, public finance management, and transparency, accountability and integrity.

In 2016 TI BiH has continued to monitor the implementation of public administration reform in BiH, focusing in particular on employment, public finance and transparency, accountability and integrity. TI BiH is the first organisation in BiH to place a long-term strategic focus on monitoring the results of public administration reform, impelled by the fact that, even after more than ten years of implementation, the institutions have not provided the public with adequate information about their activities and results. Through the Public Administration Reform Monitoring project (PARM), which it implements jointly with the Centre for Investigative Reporting (CIN), TI BiH seeks to engage with civil society organisations and enlist their active involvement with a view to contributing to a more efficient implementation of the reform goals and bringing the reform process closer to the general public and end-users of services delivered by public administration. The focus is on measuring the direct and concrete impact of the implementation of public administration reform and progress in the implementation of key reform goals.

To get an objective overview of the situation and identify problems and formulate recommendations for improvement in the areas subject to its monitoring, TI BiH in 2016 performed a series of analyses and published the second comprehensive monitoring report on the results of the reform activities in the areas of human resources management in public administration, public finance management, and transparency, accountability and integrity. Also, by organising a series of public events TI BiH has improved dialogue with institutions and promoted the importance of civil society organisations in the reform process. Advocacy with decision makers at all levels of government was intensified, and particularly noteworthy in this regard are initiatives pursued at lower tiers of government in the area of employment.

Another noteworthy activity in 2016 was a round table on “Managerial Capacity in Public Administration: Who Manages Public Administration in BiH and How?“, where TI BiH presented its “Analysis of Management Practices in the Civil Service Structures in Bosnia and Herzegovina“. In doing so, TI BiH sought to bring focus to general management capacity as one of the key issues of the overall public administration reform and called attention to the need for further research into this understudied topic.

Key monitoring findings

Despite substantial international financial support and the fact that the public administration reform in BiH has been implemented for more than a decade, systemic problems in all public administration structures in the country continue to stall progress in the implementation of public administration reform, namely:

- 1. Lack of political support to reform;**
- 2. Inefficient reform coordination system;**
- 3. Lack of general management capacity;**
- 4. Questionable professionalism and integrity of the civil service structures.**

U cilju rješavanja ovih problema, TI BiH smatra ključnim sljedeće:

- **Uključiti reformu javne uprave u proces strukturiranog dijaloga sa EU;**
- **Locirati jasnu političku odgovornost** za reforme u strukturama javne uprave u BiH;
- **Redefinisati proces implementacije reformi** na način da se osigura jača koordinacija među upravnim nivoima, naročito u pogledu osiguranja kompatibilnosti zakonskih rješenja;
- **Informisati javnost o stepenu koordinacije** među upravnim nivoima u BiH sa posebnim osvrtom na proces donošenja novih propisa;
- **Pojačati pritisak na nosioce vlasti** da informišu javnost šta je učinjeno u procesu reformi;
- **Obezbijediti profesionalnu i politički neutralnu državnu službu;**
- **Osigurati transparentan proces prijema u javnu upravu** uključujući i omogućavanje predstavnicima NVO da prisustvuju nekom segmentu odabira kandidata;
- **Proces prijema** na rukovodeće pozicije **prilagoditi potrebama državne službe i organizovati obuke za rukovodioce** uz jačanje organizacijske kulture zasnovane na ravnoteži između 'uloženog' i 'dobijenog';
- **Razviti metodološki okvir za mjerenje učinkovitosti** na organizacijskom nivou i **pooštriti kriterije** prilikom ocjene učinkovitosti rukovodećeg kadra;
- Zakonski **osigurati zaštitu „zviždača“ na svim nivoima, te osigurati uslove da zaposleni u upravi anonimno prijavljuju pritiske** koji imaju političku pozadinu, te omogućiti slanje pritužbi na nesavjestan/štetan rad pojedinaca;
- Osigurati da su sve institucije **izradile i uvele praksu monitoringa implementacije planova integriteta;**

Ostvareni rezultati višegodišnjih aktivnosti u oblasti reforme javne uprave su:

- » **Uspostavljen mehanizam nezavisnog monitoringa** rezultata reforme javne uprave
- » **Povećana transparentnost** reformskih procesa
- » **Poboljšan dijalog** s relevantnim akterima u reformskim procesima
- » **Uspostavljena kontinuirana komunikacija** između aktera u reformskim procesima
- » Stvorena **platforma za dijalog** o reformskim procesima
- » **Podignuta svijest** o važnosti uključivanja civilnog društva u reformske procese
- » TIBiH prepoznat kao **relevantan sagovornik i podrška** reformskom procesu
- » **Unaprijeđen dijalog** između civilnog društva i drugih aktera u reformskim procesima
- » **Kreirana partnerska platforma** koja omogućuje javnim institucijama da prihvati kapacitete i iskustva civilnog društva
- » **Zaustavljene inicijative koje bi oslabile zakonodavni okvir**
- » **Kreirana platforma za planiranje** zagovaračkih aktivnosti na političkom i drugim nivoima
- » **Povećana vidljivost rezultata** monitoringa reforme javne uprave u BiH
- » **Unaprijeđena saradnja sa regionalnim i međunarodnim organizacijama** na pitanjima reforme javne uprave

Više o PARM projektu, reformi javne uprave u BiH i nalazima i rezultatima TI BiH možete pročitati na <https://www.cin.ba/javnauprava/>

In order to solve these problems, TI BiH considers the following to be of key importance:

- **Include the public administration reform in the structured dialogue with the EU;**
- **Locate clear political responsibility** for reform in public administration structures in BiH;
- **Redefine the reform implementation process** so as to ensure better coordination among administrative levels in BiH, particularly in terms of ensuring legislative compatibility;
- **Inform the public about the level of coordination** among administrative levels in BiH with special emphasis on the process of adoption of new legislation;
- **Increase pressure on officials** to keep the public regularly informed of what is being done in the reform process;
- **Ensure a professional and politically neutral civil service;**
- **Ensure transparency in public administration recruitments** including by enabling NGO representatives to attend the selection of candidates at a particular stage;
- **Adapt the process of recruitment** to managerial positions to **the needs of the civil service and organise regular training for managers**, while fostering an organisational culture based on a balance between the 'investment' and the 'return';
- **Develop a methodological framework for measuring performance** at the organisational level and **tighten criteria** for performance appraisal of managerial staff;
- **Ensure legal protection of whistleblowers at all levels and ensure that conditions are created for employees in the administration to anonymously report political pressures**, and provide a mechanism to receive and handle complaints about misconduct/malfeasance of civil servants;
- Ensure that all institutions have **developed and introduced the practice of monitoring the implementation of integrity plans;**

Results of multi-year activities in the field of public administration reform:

- » **A mechanism to independently monitor** the results of the public administration reform has been put in place
- » **Transparency** of the reform process **has increased**
- » **Dialogue** with relevant reform stakeholders **has improved**
- » **Ongoing communication** among reform stakeholders **has been established**
- » **A platform for dialogue** on the reform process **has been created**
- » **Awareness has been raised** about the importance of involving CSOs in the reform process
- » TI BiH has become recognised as a **relevant interlocutor in and support** to the reform process
- » **Dialogue** between CSOs and other reform stakeholders **has been improved**
- » **A collaborative platform has been created** which allows public institutions to accept the capacities and experiences of CSOs
- » **Initiatives that would weaken the legal framework have been successfully deflected**
- » **A platform has been created for planning** advocacy activities at political and other levels
- » **Increased visibility of results** of public administration reform monitoring in BiH
- » **Improved cooperation with regional and international organisations** on issues relating to public administration reform

Please visit <https://www.cin.ba/javnauprava/> if you want to learn more about the PARM project, public administration reform in BiH, and TI BiH's findings and results.

TI BiH škole i edukacije

TI BiH Schools and Training

➔ TI BiH škole i edukacije

Kroz TI BiH Školu integriteta i Akademiju političkih osnaživanja žena, edukovano je gotovo 200 polaznika na teme koje se odnose na vladavinu prava, ulogu integriteta i transparentnosti u politici, uticaj korupcije na ekonomiju i sl.

TI BiH je u 2016. organizovao i proveo TI BIH **Akademiju političkog osnaživanja žena** (TI BIH Akademija), u okviru kojeg je više od 80 polaznica učestvovalo u dvodnevним radionicama. TI BIH Akademija održana je u četiri grada (Mostar, Sarajevo, Tuzla i Banja Luka), gdje su se polaznice mogle upoznati sa temama kao što su: učešće žena u politici, uloga integriteta i transparentnosti u politici i liderstvo i politika.

TI BIH Akademija omogućila je studenticama bliže upoznavanje sa temama koje se odnose na političku participaciju žena, ali i omogućila jačanje i razvoj liderskih sposobnosti među polaznicama, sa posebnim naglaskom na edukaciju o transparentnosti, odgovornosti i integritetu kao ključnim principima za borbu protiv korupcije.

Takođe, polaznice su imali mogućnost da pišu eseje na teme koje su obrađivane u okviru TI BIH Akademije, te su najbolji eseji polaznica sakupljeni u publikaciju „Akademija političkog osnaživanja žena“. Publikacija sadrži pregled ključnih nalaza iz TI BIH Akademije i predlaže smjernice kojih bi se svi relevantni politički akteri trebali pridržavati kako bi se poboljšala ravnopravnost polova u političkim procesima.

„TI BIH Akademija mi je bila značajna, jer, nažalost, o ovoj temi nema mnogo razgovora u redovnom planu na fakultetu koji pohađam. Kao studentkinja Fakulteta političkih nauka imala sam priliku da kroz diskusije i stručna predavanja steknem nova znanja i budem motivisana za dalja razmišljanja o položaju žene u politici. Različite ideje, perspektive i učesnice različitih profila (profesija, dobi) a sve motivisane za sticanje novih znanja. Hvala na stručnim predavanjima i zanimljivoj diskusiji.“, impresija je jedne od učesnica TI BIH Akademije.

Autorice priručnika, zajedno sa najaktivnijim učesnicama TI BIH Akademije, okupile su se na završnom događaju u Banjaluci, gdje su imale priliku da razgovaraju sa predstavnicama Gender centra - Centra za jednakost i ravnopravnost polova Republike Srpske, i saznaju više o radu ovog centra, kao i njihovoj kampanji „Biraj ravnopravno“. Učesnice Akademije posjetile su i Instituciju ombudsmena za ljudska prava, gdje su razgovarale sa ombudsmenom dr. Ljubinkom Mitrovićem o ulozi i funkciji ove institucije, njenim aktivnostima, kao i aktuelnim temama u našem društvu.

TI BiH je nastavio aktivnosti započete u 2015., koje se odnose na **TI BiH Školu integriteta**, u okviru koje je više od 100 polaznika/ca slušalo predavanja na teme: uticaj korupcije na ekonomski razvoj, vladavina prava i prakse dobrog upravljanja i Transparentnost i sloboda pristupa informacijama. Škola integriteta je održana u četiri grada (Travnik, Bijeljina, Trebinje i Bihać) i omogućila je studentima i mladim ljudima bliže upoznavanje sa značajnim temama koje se odnose na borbu protiv korupcije.

TI BiH Schools and Training

As part of TI BiH School of Integrity and Academy for Women Empowerment in Politics, around 200 participants received training in topics relating to the rule of law, the role of integrity and transparency in politics, the effects of corruption on economy, etc.

In 2016 TI BiH organised and carried out TI BiH **Academy for Women Empowerment in Politics** (TI BiH Academy), as part of which more than 80 participants attended two-day workshops. TI BiH Academy was held in four cities (Mostar, Sarajevo, Tuzla and Banja Luka), where the participants could learn about topics such as women's participation in politics, the role of integrity and transparency in politics, and leadership and policy.

TI BiH Academy allowed female students to learn more about topics relating to women's political participation and enabled them to develop and broaden their leadership skills, with special emphasis on education about transparency, accountability and integrity as key principles in the fight against corruption.

Also, participants had the opportunity to write essays on topics that were discussed as part of the TI BiH Academy. The best essays were collected into the publication "Academy for Women Empowerment in Politics". The publication provides an overview of the key findings of the TI BiH Academy and proposes guidelines that all relevant political actors should adhere to in order to enhance gender equality in political processes.

"TI BiH Academy was important for me because, unfortunately, this issue is given very little attention at my university. As a student of political science, I've had the opportunity, through discussions and lectures, to gain new knowledge and be motivated to engage in further reflection on the position of women in politics. Different ideas, perspectives and participants of various background (in terms of profession and age) – and all of them motivated to learn something new. Thank you for the lectures and interesting discussions," said one of the Academy participants.

The authors of the Handbook, along with the most active participants of the TI BiH Academy, gathered at the final event in Banja Luka, where they talked with representatives of the Gender Centre of RS and learned more about their work and their campaign Biraj ravnopravno [Choose an Equal Footing]. The Academy participants also visited the Institution of Human Rights Ombudsman, where they met with Ombudsman Ljubinko Mitrović to talk about the role and function of the institution, its activities, as well as issues of current relevance in the country.

TI BiH continued the activities started in 2015, relating to **TI BiH School of Integrity**, as part of which more than 100 participants heard presentations on such topics as the effects of corruption on economic development, the rule of law and practices of good governance, and transparency and freedom of information. School of Integrity was held in four cities (Travnik, Bijeljina, Trebinje and Bihać) allowing students and young people to learn more about important issues relating to the fight against corruption.

U okviru završne dvodnevne posjete Banjaluci, u aprilu 2016. godine, u Banjaluci su se okupili najangažovaniji polaznici TI BiH Škole Integriteta iz Travnika, Trebinja, Bihaća i Bijeljine, kako bi predstavili svoje eseje na temu fenomena korupcije i mogućnostima uspostavljanja sistema integriteta. Ovom prilikom organizovana je i debata na temu „Integritet vs Korupcija“. Takođe, polaznici Škole su u okviru ove posjete imali priliku da razgovaraju sa redakcijom portala BUKA, da se upoznaju sa radom Narodne skupštine Republike Srpske, kao i da razgovaraju sa narodnim poslanicima o radu i izazovima parlamenta, položaju mladih u BiH, putu BiH ka evroatlanskim integracijama, i o ostalim aktuelnim temama.

In April 2016 the most active participants of the TI BiH School of Integrity from Travnik, Trebinje, Bihać and Bijeljina gathered in Banja Luka for a final two-day event to present their essays on corruption and the opportunities for establishing an integrity system. The event also included a debate on “Integrity vs Corruption”. Also, as part of their visit to Banja Luka, the participants had the opportunity to talk to the editorial staff of the web portal BUKA, get acquainted with the work of the National Assembly of RS, and talk to MPs about their work in the parliament, the situation of young people in BiH, the country’s path to Euro-Atlantic integration and other issues of current relevance.

Priprema ovog izvještaja omogućena je zahvaljujući podršci američkog naroda putem Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID). Sadržaj je isključiva odgovornost TI BiH i nužno ne odražava stavove USAID-a niti Vlade SAD-a. Izvještaj je kreiran u okviru Projekta održivosti civilnog društva u Bosni i Hercegovini koji realizuju Centri civilnih inicijativa (CCI) i Centar za promociju civilnog društva (CPCD).

This report is made possible by the support of the American people through the United States Agency for International Development (USAID). The contents are the sole responsibility of TI BiH and do not necessarily reflect the views of USAID or the United States Government. The report has been created within Civil Society Sustainability Project, implemented by Centres for Civic Initiatives (CCI) and Centre for Promotion of Civil Society (CPCD).

